ISSN1897-4546

Nasz Region

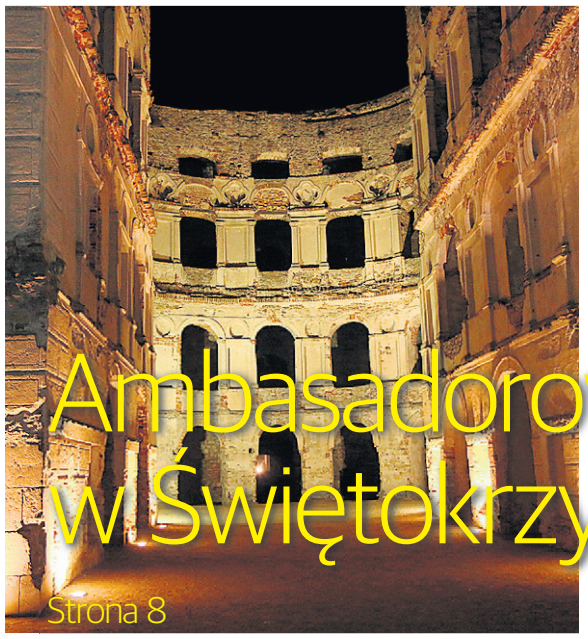
Świętokrzyski Informator Samorządowy

gazeta bezpłatna

Nr 7(151)/2019

Ambasadorowie z wizytą w Świętokrzyskiem

Strona 8

Duży sukces pierwszych Targów Seniora w Kielcach - bogata oferta i mnóstwo zabawy
Strona 2

Coraz bliżej pacanowskiego Parku Edukacyjnego „Akademia Bajki". Kamień węgielny wmurowany!
Strona 3

Napełnił wiele gablot muzealnych. Nie ma regionu w Polsce, gdzie nie prowadziłby poszukiwań.
Strona 11

Sukces Targów Seniora w Kielcach

– Dziękuję wszystkim seniorom za obecność, a włodarzom miast, gmin i powiatów za to, że bezpłatnie pomogli mieszkańcom naszego regionu przybyć dziś do Kielc na to wspaniałe wydarzenie. Mam nadzieję, że na stałe wpisze się ono w kalendarz Targów Kielce – mówiła wicemarszałek Renata Janik podczas otwarcia Międzynarodowych Targów Seniora, które po raz pierwszy odbyły się w Kielcach.

Ambasadorem inicjatywy była wicemarszałek Renata Janik.

Targi Seniora były trzecim dniem międzynarodowego święta, które odbyło się pod nazwą „Kielce Seniorom. 60+ to nie wiek. To styl życia!". Wydarzenie przygotowały Targi Kielce, miasto Kielce oraz Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego. Ambasadorem inicjatywy była wicemarszałek województwa świętokrzyskiego **Renata Janik**, która szczególnie dziękowała wójtom gmin za to, że bezpłatnie udostępnili seniorom autokary i przybyli wraz z nimi do Kielc.

W halach targów przygotowaną bogatą ofertę produktów i usług, a także ciekawy program artystyczny. Swoją ofertę zaprezentowały uzdrowiska i sanatoria, hotele, biura podróży, domy seniora, kluby seniora, producenci i dystrybutorzy sprzętu rehabilitacyjnego, firmy z branży medycznej, kosmetycznej i sportowej. Dla wszystkich dostępne było także stoisko Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego oraz stoisko „Zostań bio seniorem", promujące projekt RDI2CluB realizowany w ramach programu Interreg.

Na scenie zaprezentowały się między innymi zespół „Ustąp babci miejsca", działający w Klubie Seniora przy ul. Naruszewicza w Kielcach, a także zespól „Passionata", „Czerwone Berety", „Złote Lata" i „Moskorzewianie". Nie zabrakło chóru Uniwersytetu Trzeciego Wieku z Chęcin i Opatowa oraz z Klubu Seniora z Oblęgora. Wydarzenie uświetniła znana z serialu „M jak miłość" Teresa Lipowska oraz DJ Wika, która poprowadziła potańcówkę. Odbyło się także spotkanie z bohaterkami reality show „Sanatorium miłości" Wiesławą Kwiatek i Janiną Busk.

Seniorzy mogli wziąć udział w warsztatach decoupage czy układania kwiatów, sprawdzić się w teście pamięci, zatańczyć zumbę, czy zagrać w boulle. W programie znalazły się również warsztaty tańca, wykłady, konsultacje, bezpłatne badania oraz panel dyskusyjny „Aktywizacja 60+", podczas którego o programach i inicjatywach dedykowanych seniorom w województwie świętokrzyskim opowiedziała **Elżbieta Korus**, dyrektor Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej.

Gośćmi targów byli reprezentanci seniorów z partnerskich dla Kielc miast Gotha i Winnicy.

Duże zainteresowanie wakacyjnymi połączeniami do Sandomierza i Buska-Zdroju

Pod koniec sierpnia zakończył się tegoroczny sezon wakacyjnych połączeń kolejowych z Kielc do Buska-Zdroju, a 29 września ze stolicy województwa odjechał ostatni w tym roku pociąg do Sandomierza.

Połączenia były obsługiwane nowoczesnymi pojazdami kolejowymi, które zapewniają komfort i bezpieczeństwo jazdy na wysokim poziomie.

W bieżącej edycji kolejowego rozkładu jazdy pociągi relacji **Kielce – Sandomierz – Kielce** kursowały od 20 czerwca do 29 września w każdą sobotę, niedzielę oraz święta, a także w długi weekend majowy. Połączenie, podobnie jak w latach ubiegłych, niezmiennie cieszyło się ogromną popularnością. W tym sezonie przewieziono **ponad 20,5 tysiąca pasażerów**, tj. o około 2 tysiące więcej niż w roku ubiegłym.

Dużym zainteresowaniem cieszyło się także połączenie **Kielce – Busko-Zdrój – Kielce**. W 2019 roku podróżowało na tej trasie **ponad 4,5 tysiąca osób** i jest to liczba zbliżona do wielkości odnotowanych w roku 2018. Z udostępnionego w tym roku przystanku Kije odprawiono blisko 200 osób.

Nieustający sukces uruchamianych sezonowo połączeń kolejowych powoduje, że Samorząd Województwa Świętokrzyskiego podjął decyzję o utrzymaniu w kolejnym roku oferty w niezmienionej formule, a przywrócenie stałych, codziennych połączeń, zgodnie z założonymi planami nastąpi po przeprowadzeniu prac modernizacyjnych przez zarządcę infrastruktury, tj. PKP PLK S.A., o co zabiega Samorząd Województwa.

PGE Energia Ciepła będzie mieć nowe urządzenia na gaz

PGE Energia Ciepła zawarła w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Świętokrzyskiego umowę z Polską Spółką Gazownictwa o przyłączenie do sieci gazowej instalacji gazowej PGE Energia Ciepła Oddział w Kielcach. Umowa jest pierwszym etapem realizacji programu inwestycyjnego kieleckiego oddziału, polegającego m.in. na budowie nowych układów urządzeń kogeneracyjnych, produkujących dla mieszkańców Kielc ciepło i energię elektryczną z wykorzystaniem paliwa gazowego.

W obecności Andrzeja Bętkowskiego, marszałka województwa świętokrzyskiego, strony podpisały umowę o wartości blisko 5 mln zł. Umowa zapewni dostęp do paliwa gazowego nowemu układowi urządzeń produkcyjnych, które są planowane w Elektrociepłowni PGE Energia Ciepła w Kielcach. Świętokrzyski samorząd, który będzie wydawał niezbędne decyzje potrzebne do realizacji inwestycji, sprzyja planom inwestycyjnym PGE Energia Ciepła w Kielcach.

– Zarówno pan marszałek, jak i cały Zarząd Województwa Świętokrzyskiego wspiera spółki Skarbu Państwa od dawna; tak się dzieje także w przypadku inwestycji, na realizację której podpisujemy dziś umowę. Przed nami wiele decyzji środowiskowych z nią związanych, wydawał je będzie właśnie Urząd Marszałkowski – mówił podczas podpisania umowy **Dariusz Kozak**, dyrektor Elektrociepłowni PGE Energia Ciepła w Kielcach.

– Obie spółki, zarówno PGE Energia Ciepła, jak i Polska Spółka Gazownictwa wiedzą, czego wspólnie chcą i wiedzą, czego oczekują mieszkańcy Kielc. Przede wszystkim oczekują na czyste powietrze, lepsze od tego, które jest obecnie. Polska Spółka Gazownictwa zapewni przyłączenie elektrociepłowni do źródła gazu, zatem jakość powietrza znacząco się wkrótce poprawi. Dla nas to wielkie wyzwanie, ponieważ mamy do wybudowania sześć i pół kilometra sieci gazowej – dodał **Radosław Słoniewski**, dyrektor Oddziału Zakładu Gazowniczego w Kielcach, Polska Spółka Gazownictwa sp. z o.o.

PGE Energia Ciepła podjęła decyzję o realizacji szerokiego programu inwestycyjnego w swojej kieleckiej elektrociepłowni, zapewniającej produkcję ciepła dla mieszkańców Kielc, chcąc zwiększyć jej bezpieczeństwo cieplne, elastyczność i dyspozycyjność mocy, by móc szybko reagować na potrzeby rynku oraz przyłączać nowych odbiorców do miejskiej sieci ciepłowniczej.

Program inwestycyjny kieleckiej elektrociepłowni to z jednej strony modernizacja obecnych urządzeń w celu dostosowania ich do wymogów unijnych (tzw. konkluzji BAT) w zakresie emisji, ale również budowa nowej jednostki produkcyjnej, wytwarzającej w kogeneracji ciepło i energię elektryczną. Dzięki budowie instalacji kogeneracyjnych, kielecki system ciepłowniczy osiągnie wyższą sprawność i efektywność energetyczną.

Podpisanie umowy o przyłączanie instalacji gazowych, dostarczających paliwo do nowych urządzeń produkcyjnych, jest pierwszym etapem realizacji planowych inwestycji. – Umowa jest swoistym pilotażem współpracy tych dwu wielkich spółek Skarbu Państwa, które swymi działaniami znakomicie wpisują się w program „Czyste Powietrze". Dla Kielc ta inwestycja to kapitalna wiadomość, bo dotychczas należały one, niestety, do grupy miast z najbardziej zanieczyszczonym powietrzem w naszym województwie – zaznaczył marszałek **Andrzej Bętkowski**.

Uczestniczący w spotkaniu senator **Krzysztof Słoń** zwrócił uwagę na fakt, iż przyłączenie do sieci gazowej instalacji kieleckiej elektrociepłowni, to milowy krok na drodze do budowy nowoczesnego systemu dostarczania ciepła i energii elektrycznej, ale też budowy szeroko rozumianego systemu ekologicznego dla mieszkańców Kielc.

Robert Siwiec

Realizacja planu inwestycyjnego Elektrociepłowni PGE Energia Ciepła w Kielcach planowana jest do 2022 roku. Wartość inwestycji to 133,3 mln zł.

Prawie 8,4 miliona złotych dla szpitali w województwie

3 szpitale z województwa świętokrzyskiego – Wojewódzki Szpital Zespolony w Kielcach, Świętokrzyskie Centrum Matki i Noworodka w Kielcach oraz SPZOZ w Staszowie – otrzymają środki z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na rozbudowę, modernizację i usprzętowienie oddziałów położniczych i ginekologicznych. Umowy na dofinansowanie projektów medycznych podpisali z dyrektorami placówek zdrowotnych marszałek województwa świętokrzyskiego Andrzej Bętkowski i Marek Bogusławski członek Zarządu Województwa. Samorząd województwa wesprze także powiat jędrzejowski w projekcie termomodernizacji szkół.

Prawie 8,4 miliona złotych otrzymają trzy świętokrzyskie szpitale.

Blisko 1 mln 400 tysięcy złotych wsparcia otrzyma Wojewódzki Szpital Zespolony w Kielcach. – Nasza Klinika Położnictwa i Ginekologii jest wiodącym w regionie oddziałem w zakresie usług medycznych dla pacjentek rodzących - powiedział dyrektor szpitala, **Bartosz Stemplewski**. – Planujemy zakup, na potrzeby kliniki, kardiomonitorów, kardiotokografów, pomp infuzyjnych, chcemy zainstalować klimatyzację w sali operacyjnej, zabiegowej i porodowej - dodał dyrektor placówki. – Staramy się doposażać ten oddział, by był on coraz bardziej nowoczesny, chcemy też poprawiać komfort pobytu naszych pacjentek.

Dofinansowanie w wysokości 3 mln zł uzyskał również Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Staszowie. Budynek szpitala zostanie rozbudowany o 4 kondygnacje, a blok operacyjny przejdzie gruntowną modernizację.

– Ten blok operacyjny pamięta czasy budowy samego szpitala, w niezmienionej postaci korzystają z niego lekarze i pacjentki od 45 lat - powiedział **Paweł Wojtasik**, dyrektor SPZOZ w Staszowie. – Planowana jest zarówno przebudowa, jak i usprzętowienie. Kupiony będzie nowy stół operacyjny, stanowisko do znieczulenia, lampa operacyjna, stanowisko do resuscytacji noworodków – wyliczał dyrektor szpitala w Staszowie.

Ze wsparcia finansowego niemal 4 mln zł skorzysta kielecki Szpital Specjalistyczny Świętokrzyskiego Centrum Matki i Noworodka. – Czeka nas kompleksowa modernizacja istniejącego bloku porodowo-operacyjnego – wyjaśniał plany dyrektor szpitala **Rafał Szpak**. – Wszystkie sale porodowe będą dostosowane do potrzeb porodów z osobą towarzyszącą, będą one monitorowane, a nadzór nad stanem pacjentki będzie odbywać się bezprzewodowo. Przyszła mama będzie mogła zdecydować, czy chce leżeć, stać, czy też chodzić, pozwoli to na lepszą kontrolę znieczuleń, a sam poród będzie bardziej aktywny. Będzie nowocześniej i bezpieczniej - dodał dyrektor Rafał Szpak.

– Cieszy fakt, że możemy kolejnymi kwotami zasilić budżety świętokrzyskich placówek zdrowotnych, wspierając oddziały położnictwa i neonatologii - podkreślał nadzorujący służbę zdrowia w regionie **Marek Bogusławski**, członek Zarządu Województwa Świętokrzyskiego. – Dzięki temu poziom świadczeń w tym zakresie w znaczący sposób wzrośnie, z korzyścią dla mam, jak i dla naszych najmłodszych mieszkańców – dodał Marek Bogusławski.

Samorząd województwa świętokrzyskiego wesprze także powiat jędrzejowski w realizacji projektu termomodernizacji obiektów edukacyjnych. Remont systemów grzewczych, docieplenie budynków przejdą siedziby Centrum Kształcenia Praktycznego w Jędrzejowie, Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 2 w Jędrzejowie oraz Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Wodzisławiu. – Dzięki wsparciu wymienimy stolarkę okienną i drzwiową w budynkach, docieplone zostaną stropy. Zdecydowanie ta inwestycja powinna pozwolić samorządowi powiatu jędrzejowskiego zaoszczędzić na wydatkach na ogrzewanie - powiedziała **Maria Barańska**, wicestarosta jędrzejowski.

Na termomodernizację placówek edukacyjnych powiat jędrzejowski otrzymał prawie 3 850 tysięcy zł dofinansowania.

Grażyna Bukała-Jachimkowska

Coraz bliżej powstania pacanowskiego Parku Edukacyjnego

W Europejskim Centrum Bajki w Pacanowie wmurowano kamień węgielny pod budowę kolejnej atrakcji dla najmłodszych. W maju 2022 roku zostanie oddany do użytku Park Edukacyjny „Akademia Bajki". W uroczystości wziął udział marszałek województwa świętokrzyskiego Andrzej Bętkowski.

W Europejskim Centrum Bajki w Pacanowie wmurowano kamień węgielny pod budowę Parku Edukacyjnego „Akademia Bajki".

Już za 3 lata, na sąsiadującej z Europejskim Centrum Bajki działce o powierzchni ponad dwóch hektarów znajdą miejsce między innymi: amfiteatr, park linowy, grota solna, mini zoo, powstaną stanowiska multimedialne, a także cztery ogrody edukacyjne: komiksu, baśni i bajek, legend i opowieści. Założeniem pomysłu jest, by park był dostępny dla młodszych i starszych przez cały rok, by mogły z niego także korzystać osoby niepełnosprawne fizycznie i intelektualnie. Będzie tu też kawiarnia, hotel, parking, miejsce do biwakowania. Akademia Bajki ma uczyć, bawić, rozwijać.

W piątek 11 października odbyła się uroczystość złożenia aktu erekcyjnego i wmurowania kamienia węgielnego pod budowę Parku Edukacyjnego. Wziął w niej udział marszałek Andrzej Bętkowski. Spotkanie rozpoczęło wspólne odczytanie przez gości fragmentu „120 przygód Koziołka Matołka".

Marszałek **Andrzej Bętkowski** podkreślał, że warto dofinansowywać inwestycje, służące rozwojowi i wsparciu edukacji dzieci i młodzieży.

– Jesteśmy na placu budowy, gdzie rozpoczyna się drugi etap rozbudowy Europejskiego Centrum Bajki w Pacanowie. Warto tworzyć takie miejsca, gdzie nasze dzieci będą mogły przebywać i rozwijać swoją wyobraźnię - powiedział marszałek województwa.

Obecnie, każdego dnia z atrakcji, które oferuje dzieciom Europejskie Centrum Bajki, korzysta około 700 turystów. Chętnych na odwiedzenie Pacanowa jest jednak znacznie więcej. Dzięki nowej inwestycji liczba ta będzie mogła wzrosnąć nawet do 2 tysięcy. Powstaną również kolejne miejsca pracy.

Całkowity koszt przedsięwzięcia będzie wynosił 20 mln 609 tys. zł, ale większość tej kwoty, bo aż 16 mln 466 tys. zł, będzie pochodzić z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020. Projekt będzie realizowany do maja 2022 roku.

Nowoczesny budynek Europejskiego Centrum Bajki w Pacanowie odwiedzają dziesiątki tysięcy miłośników bajek rocznie. W 2015 Centrum stało się drugą, najczęściej odwiedzaną atrakcją dla dzieci w województwie świętokrzyskim. Odwiedziło je wtedy prawie 170 tysięcy dzieci.

KALEJDOSKOP

Ze zwycięzcami European Rover Challenge – międzynarodowych zawodów łazików marsjańskich w Kielcach, członkami koła naukowego „Impuls" przy Politechnice Świętokrzyskiej spotkała się wicemarszałek Renata Janik. Rozmowa dotyczyła planów rozwoju zawodowego studentów i doktorantów, a także przygotowań do budowy kolejnych robotów.

36 działaczy opozycji antykomunistycznej w PRL z terenu byłego województwa kieleckiego zostało odznaczonych Krzyżem Wolności i Solidarności. W imieniu Prezydenta RP aktu dekoracji dokonał prezes IPN dr Jarosław Szarek. Gościem uroczystości był marszałek województwa świętokrzyskiego Andrzej Bętkowski.

Jarosław Skulski, kierownik Kina „Fenomen", odebrał gratulacje od Zarządu Województwa za nagrodę, przyznaną instytucji przez Polski Instytut Sztuki Filmowej. Pamiątkowy grawerton, list gratulacyjny a także kwiaty wręczyli marszałek Andrzej Bętkowski, wicemarszałek Renata Janik oraz Marek Bogusławski, członek Zarządu Województwa.

Z okazji Dnia Edukacji Narodowej marszałek Andrzej Bętkowski spotkał się z dyrektorami oraz wyróżniającymi się nauczycielami z jednostek oświaty podległych samorządowi województwa świętokrzyskiego. – Dziękuję wszystkim pracownikom oświaty za przygotowanie do życia młodego pokolenia. Szkoła się zmienia, ale wyzwania wciąż pozostają te same – mówił Andrzej Bętkowski.

Prawie 7 milionów na projekty społeczne

Podnoszenie jakości kształcenia zawodowego w kieleckich i opatowskich szkołach oraz utworzenie dziennego domu opieki medycznej w Opatowie przewidują projekty dofinansowane z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego 2014-2020. Władze Gminy Kielce, Powiatu Opatowskiego oraz Szpitala św. Leona sp. z o. o. podpisały umowy w tej sprawie z marszałkiem województwa świętokrzyskiego Andrzejem Bętkowskim oraz wicemarszałek Renatą Janik.

Łączna wartość wszystkich czterech projektów to 7 mln 250 tys. zł, przy unijnym dofinansowaniu ponad 6,7 mln zł. - Dzięki realizacji tych projektów różnego rodzaju wsparcie otrzyma ponad 600 osób z Kielc i powiatu opatowskiego - mówił marszałek województwa świętokrzyskiego **Andrzej Bętkowski**.

Projekty edukacyjne przewidują m. in. organizację szkoleń dla nauczycieli, zajęć dodatkowych dla uczniów, płatnych staży u pracodawców (po około 2 tys. zł na ucznia), ale także wyposażenie szkół w nowoczesny sprzęt i pomoce naukowe, modernizację pracowni szkolnych, kursy języków obcych i programowania. W Kielcach projekty będą realizowane w Zespole Szkół Przemysłu Spożywczego Technikum nr 3 im. D. Siedzikówny „Inki" oraz w Technikum nr 4 i Technikum nr 7. W powiecie opatowskim również trzy szkoły kształcenia zawodowego będą objęte projektem.

- Te projekty są bardzo ważne, ponieważ w branży IT i gastronomicznej brakuje osób wykwalifikowanych. Cieszymy się, że to poddziałanie w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego - „Podniesienie jakości kształcenia zawodowego" - cieszy się dużym zainteresowaniem beneficjentów - podkreślała wicemarszałek **Renata Janik**.

- Projekty stworzyliśmy w oparciu o diagnozę przeprowadzoną wcześniej u pracodawców w branży IT i na tej podstawie określiliśmy zakres zmian, które powinny być wdrożone w technikum informatycznym i elektrycznym. Dzięki temu absolwenci tych szkół, wchodząc na rynek pracy, będą gotowi do jej podjęcia - mówił zastępca prezydenta Kielc **Marcin Różycki**.

Szpital św. Leona sp. z o.o. na realizację projektu „Dzienny Dom Opieki Medycznej w Opatowie" otrzyma ponad 1 milion 800 tysięcy złotych, przy całkowitej wartości projektu blisko 2 milionów złotych (poddziałanie „Rozwój wysokiej jakości usług zdrowotnych"). Dzięki temu w Opatowie powstanie 20 miejsc opieki, z których skorzysta łącznie co najmniej sto osób. Zamiast długotrwałego pobytu w szpitalu osoby te będą mogły otrzymać doraźną pomoc, m. in. w zakresie rehabilitacji, wsparcia psychologa czy konsultacji z lekarzami.

Wsparcie otrzyma ponad 600 osób z Kielc i powiatu opatowskiego.

To oni budują świętokrzyską turystykę

Po raz 21. świętowaliśmy w regionie Światowy Dzień Turystyki. Wojewódzkie obchody odbyły się w Dworze Starostów Chęcińskich w Podzamczu koło Chęcin.

Podczas spotkania, tradycyjnie nagrodzono osoby i instytucje tworzące świętokrzyską markę turystyczną. Statuetki Wędrowca i Super-Wędrowca Świętokrzyskiego wręczyli marszałek Andrzej Bętkowski oraz członek Zarządu Województwa Mariusz Gosek.

Osobowością turystyczną 2019 roku została wiceminister sportu i turystyki Anna Krupka, nagrodzona m. in. za wzmocnienie konkurencyjności polskiej oferty turystycznej, a w szczególności koordynację i wdrażanie projektu Polskie Marki Turystyczne. - Świętokrzyska turystyka rozwija się bardzo dynamicznie i ma szansę zostać kołem napędowym regionalnej gospodarki - podkreśliła wiceminister.

W kategorii atrakcja turystyczna wyróżniono ZOO Leśne Zacisze w Lisowie, najlepszym przedsiębiorstwem 2019 roku zostało Sanatorium Słowacki w Busku-Zdroju, organizacją turystyczną - Polskie Towarzystwo Turystyczno - Krajoznawcze w Skarżysku-Kamiennej, a gminą - Stąporków.

Za wybitne zasługi dla rozwoju turystyki przyznano także specjalne wyróżnienie „Super-Wędrowca Świętokrzyskiego", które trafiło do Gminy i Miasta Chęciny.

Spotkanie było doskonałą okazją do zapoznania się z aktualną sytuacją branży turystycznej. Wzięli w nim udział samorządowcy, przedstawiciele instytucji i organizacji turystycznych, w tym Marcin Piętak, prezes Regionalnej Organizacji Turystycznej, biur podróży, ale przede wszystkim miłośnicy turystyki.

- Udział turystyki w PKB w skali kraju stanowi 6 procent. W naszym regionie osiąga on podobny wynik – podkreślał marszałek Andrzej Bętkowski.

Wystartował projekt „Polscy Olimpijczycy – Patrioci"

Uczniowie szkół podstawowych poznają sylwetki wybitnych, polskich olimpijczyków. Wszystko dzięki projektowi "Polscy Olimpijczycy – Patrioci". W jego inauguracji wzięli udział związani ze Świętokrzyskiem olimpijczycy: Mirosława Sarna, Sławomir Szmal i Zbigniew Piątek.

Świętokrzyskie Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Kielcach we współpracy z Biurem Edukacji Narodowej kieleckiej Delegatury IPN przygotowało projekt przybliżający sylwetki wybitnych, polskich sportowców. Inauguracja odbyła się w Wojewódzkim Domu Kultury w Kielcach. - Pod flagą olimpijską gromadzi się więcej państw, niż pod flagą Organizacji Narodów Zjednoczonych, a Polacy, w historii ruchu olimpijskiego, mają zapisanych wiele kart - mówi marszałek **Andrzej Bętkowski**.

Projekt nawiązuje do przypadającej w październiku, setnej rocznicy utworzenia Polskiego Komitetu Olimpijskiego.

Podczas konferencji o swojej przygodzie ze sportem opowiedzieli Mirosława Sarna, Zbigniew Piątek, a także Sławomir Szmal.

Przyszłość oczami młodzieży

Radni Młodzieżowego Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego będą współtworzyć Strategię Rozwoju Województwa 2030+. Swoje propozycje przedstawili przewodniczącemu Sejmiku Andrzejowi Prusiowi oraz dyrektorowi Departamentu Inwestycji i Rozwoju Urzędu Marszałkowskiego Jackowi Sułkowi.

- Chcemy, żeby młodzież pomogła nam tworzyć strategię województwa na najbliższe lata. Oni są naszą przyszłością i decyzje, które teraz podejmujemy będą ich dotyczyć. Cieszę się, że podchodzą do tego bardzo twórczo - podkreśla **Andrzej Pruś**, przewodniczący Sejmiku. - Stworzymy ankietę, która zostanie przekazana młodzieży z województwa. Chcemy współpracować z samorządami uczniowskimi i młodzieżowymi radami - mówi **Julia Pająk**, przewodnicząca Młodzieżowego Sejmiku. - Ankieta będzie zawierać pytania, dotyczące naszej przyszłości, takie jak inwestycje w regionie, polityka młodzieżowa, szkolnictwo i promocja ważnych imprez - dodaje.

Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+ to dokument, określający obszary, cele i kierunki rozwoju regionu na najbliższe lata.

Młodzi radni swoje propozycje przedstawili przewodniczącemu Sejmiku Andrzejowi Prusiowi oraz dyrektorowi Jackowi Sułkowi.

Doktor Jolanta Smok – Kalwat – zastępca kierownika Kliniki Onkologii Klinicznej ŚCO i dr hab. Marcin Pasiarski – kierownik Kliniki Hematologii i Transplantacji Szpiku ŚCO – kierownicy projektu „Szczepienia dla chorych onkologicznie".

Szczepienia dla chorych onkologicznie

Dr hab. n. med. Marcin Pasiarski wyjaśnia znaczenie innowacyjnego programu szczepień ochronnych dla chorych onkologicznie

Dlaczego program szczepień ochronnych prowadzony przez Świętokrzyskie Centrum Onkologii dla chorych z najczęstszymi nowotworami litymi i hematologicznymi jest ukierunkowany na przeciwdziałanie zapaleniom płuc?

- Skoncentrowaliśmy się przede wszystkim na grupie bakterii, zwanych pneumokokami, które są odpowiedzialne za większość zapaleń płuc. To najbardziej popularna bakteria w naszym środowisku, a co więcej: większość osób jest nią skolonizowana. W sytuacji osłabionej odporności organizmu pneumokoki wykazują się bardzo dużą zjadliwością. Wyeliminowanie tej bakterii jest naszym kluczowym działaniem, ponieważ spowoduje to spadek ilości zapaleń płuc. Z kolei ciężkie choroby infekcyjne, w tym zapalenia płuc, są najczęstszymi powikłaniami podczas leczenia u chorych onkologicznie, powodują przerwanie leczenia przeciwnowotworowego, np. chemioterapii, przyspieszają procesy nowo tworzenia, czyli powstawania komórek nowotworowych. Niestety, są również najczęstszymi przyczynami zgonów w tej grupie pacjentów.

Jaka grupa chorych będzie objęta szczepieniem?

- Chodzi nam przede wszystkim o chorych z szeroko pojętymi guzami litymi, takimi jak: rak płuca, rak piersi, rak szyjki macicy, rak trzonu macicy, rak pęcherza moczowego, rak jelita grubego, rak odbytnicy. Drugą grupą są chorzy z nowotworami hematologicznymi najczęściej spotykanymi w naszej populacji, czyli np. z przewlekłą białaczką limfocytową. Chorzy będą kwalifikowani do szczepień przez lekarzy – prowadzącego onkologa i immunologa, w odpowiednim momencie do podania szczepionki.

Wszystko zaczęło się sześć lat temu w Klinice Hematologii i Transplantacji Szpiku Świętokrzyskiego Centrum Onkologii od opracowanego przez pana profesora nowatorskiego programu szczepień dla chorych z przewlekłą białaczką limfocytową. Czemu wybrano akurat tę grupę chorych?

- Dlatego, że przewlekła białaczka limfocytowa to nowotwór, który najbardziej upośledza układ odpornościowy i możemy ekstrapolować wyniki tych badań na chorych, którzy cierpią również na inne nowotwory. Naszym chorym te szczepienia bardzo pomogły. Wystarczy porównać odpowiedź immunologiczną. U chorych szczepionych klasycznym schematem szczepień odpowiedź immunologiczna wynosiła około 20 procent. Natomiast u chorych szczepionych według schematu opracowanego w Świętokrzyskim Centrum Onkologii udało się uzyskać odpowiedź rzędu 60 procent. Oczywiście nie jest to stuprocentowa odporność, ale i tak jest kilkukrotnie wyższa, niż osiągana gdziekolwiek indziej u chorych szczepionych według innych schematów. Nasz program uzyskał akceptację Agencji Oceny Technologii Medycznych i Taryfikacji i teraz może być wdrażany u szerszej grupy chorych. Co więcej, AOTMiT zaopiniował nasz projekt z adnotacją, że jest unikalny w skali europejskiej.

I nie było innego wyjścia niż szczepionki?

- Mamy do wyboru szereg opcji leczenia, na przykład antybiotyki, ale proszę sobie wyobrazić, że chory przyjmuje przez cztery lata antybiotyki. Możemy podawać mu immunoglobuliny, ale znowu jest to ileś lat stosowania. Natomiast szczepienia, o ile będą skuteczne, po jednym bądź dwukrotnym zaszczepieniu zabezpieczą chorego na wiele lat. Tylko był problem, że nie każda szczepionka i nie każdy schemat postępowania dawał te same efekty. Dlatego postanowiliśmy przyjrzeć się dokładnie grupie chorych najbardziej obciążonych niedoborami odporności i przeanalizować, jaki program szczepień, jaką szczepionką pozwoli uzyskać u nich najlepsze efekty. Rozpoczęliśmy te badania ponad sześć lat temu. One wciąż jeszcze trwają, obejmują nie tylko obserwację chorych po szczepieniu ale również śledzenie chorego po szczepieniu przez kilka lat, żeby zobaczyć, jak te zakażenia się zachowują, jak organizm chorego sobie z nimi radzi, itd. Na podstawie zgromadzonego materiału przygotowaliśmy kilka publikacji naukowych, które okazały się bardzo trafione. Od szeregu lat badamy również wpływ szczepień ochronnych w innych jednostkach chorobowych.

Czy program, który ponad sześć lat temu powstał z pana inicjatywy i jest realizowany w ŚCO, daje nadzieję na jeszcze skuteczniejszą walkę z nowotworami?

- Taki mamy cel. Na tę chwilę mogę już powiedzieć, że efekty leczenia i szczepień są bardzo dobre, a prace naukowe na ten temat ukażą się niebawem. Na zakończenie chciałbym wyraźnie podkreślić, że szczepienia przeciw pneumokokom są bezpieczne dla chorych onkologicznych i skuteczne. Co więcej, są one rekomendowane i zalecane przez CDC (Centers for Disease Control and Prevention) amerykańską agencję do spraw kontroli i prewencji chorób oraz przez wszystkie towarzystwa zajmujące się leczeniem onkologicznym.

Dziękuję za rozmowę

Izabela Opalińska

Szczepienia dla chorych onkologicznie

Pionierski program szczepień przeciwko pneumokokom przeznaczony dla pacjentów rozpoczynających leczenie onkologiczne. Z bezpłatnych szczepień w Świętokrzyskim Centrum Onkologii mogą skorzystać pacjenci z województwa świętokrzyskiego, z rozpoznanym nowotworem złośliwym, takim jak: rak płuc, rak piersi, rak trzonu macicy, rak szyjki macicy, rak jelita grubego, rak odbytnicy, rak pęcherza moczowego, przewlekła białaczka limfocytowa. Szczepionka chroni chorego przed groźnymi powikłaniami - zachorowaniem na pneumokokowe zapalenie płuc oraz uogólnionym zakażeniem organizmu (sepsą), podnosi ogólną odporność chorego i pozwala uniknąć przerywania terapii, co wydatnie poprawia skuteczność leczenia przeciwnowotworowego. Najlepiej zgłosić się do szczepienia zaraz po otrzymaniu rozpoznania nowotworu złośliwego (lub karty DiLO – tzw. zielonej karty). Więcej informacji o bezpłatnych szczepieniach: www.onkol.kielce.pl oraz pod numerem telefonu: 885-995-103.

KALEJDOSKOP

O osiem osób wzbogacił się skład Wojewódzkiej Rady Rynku Pracy obecnej kadencji. W imieniu marszałka nominacje nowo powołanym członkom wręczyła Elżbieta Korus, dyrektor Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego. Nominowanym gratulowała Aleksandra Marcinkowska, dyrektor Wojewódzkiego Urzędu Pracy.

Z udziałem wicemarszałek Renaty Janik odbyło się posiedzenie Wojewódzkiej Społecznej Rady Seniorów. To ostatnie w tym roku spotkanie członków Rady, a zarazem kończące obecną kadencję 2018-2019. Za dotychczasową pracą na rzecz kształtowania polityki senioralnej członkowie otrzymali podziękowania.

Z udziałem marszałka Andrzeja Bętkowskiego, wojewody Agaty Wojtyszek oraz starosty kieleckiego Mirosława Gębskiego, w Bielinach uroczyście otwarto posterunek policji. Jednostka, uruchomiona w budynku samorządu gminy, ma na celu poprawić bezpieczeństwo mieszkańców Bielin. W uroczystości wziął również udział senator Krzysztof Słoń.

Większy dostęp do usług zdrowotnych dla seniorów i osób niepełnosprawnych z Kielc oraz gmin Masłów i Zagnańsk zapewni nowo otwarte Centrum Dziennej Opieki i Pielęgnacji Caritas w Wiśniówce. W uroczystym otwarciu placówki udział wzięła wicemarszałek województwa świętokrzyskiego Renata Janik. Nowy obiekt poświęcił ordynariusz diecezji kieleckiej, biskup Jan Piotrowski.

Tolerancja–Integracja –Kultura–Otwartość

Świętokrzyskie Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Kielcach zrealizowało trwający dwadzieścia cztery miesiące międzynarodowy projekt w ramach programu Erasmus+, Akcja: Mobilność osób uczących się i pracowników. Celem przedsięwzięcia było przygotowanie nauczycieli, konsultantów ŚCDN w Kielcach do pracy w zakresie edukacji wielokulturowej, antydyskryminacyjnej i integracyjnej.

Pracownicy dydaktyczni ŚCDN w Kielcach wzięli udział w sześciu wizytach.

Pomysł na realizację tematyki powstał po diagnozie potrzeb przeprowadzonej wśród dyrektorów szkół oraz nauczycieli, którzy coraz częściej mają w swoich placówkach uczniów z krajów odmiennych kulturowo i językowo. Dane zebrane w Systemie Informacji Oświatowej wskazują również jednoznacznie na bardzo dynamiczny wzrost liczby uczniów, którzy nie znają lub słabo znają język polski. W roku szkolnym 2012/2013 temat dotyczył 280 uczniów, a w roku szkolnym 2016/2017 już 1355 uczniów na terenie całej Polski. Dyrektorzy oraz nauczyciele chcą być przygotowani na przyjęcie dzieci z różnych krajów świata i rozwiązywanie ewentualnych problemów wynikających z odmienności kulturowych i językowych.

W Belgii i na Cyprze

Pracownicy dydaktyczni Świętokrzyskiego Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Kielcach wzięli udział w sześciu wizytach - w czterech na Cyprze, dwóch w Belgii. Konsultanci poznali metody pracy w zakresie kształtowania wśród uczniów postaw tolerancji, otwartości i akceptacji innych kultur. Uczyli się tworzenia programów szkoleń, scenariuszy lekcji, poznawali potrzeby nauczycieli w zakresie pracy z dziećmi pochodzącymi z innych krajów. Partnerami projektu był ośrodek kształcenia zawodowego w Limassol na Cyprze oraz szkoła kształcenia zawodowego w Mons w Belgii.

Dziesięć scenariuszy

Rezultatem projektu jest dziesięć scenariuszy zajęć, dwadzieścia jeden propozycji ćwiczeń zamieszczonych na stronie Świętokrzyskiego Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Kielcach oraz dziewiętnaście form doskonalenia (kursy, rady pedagogiczne, seminaria, warsztaty) z zakresu tworzenia w szkołach środowiska sprzyjającego szeroko rozumianej edukacji wielokulturowej, antydyskryminacyjnej i integracyjnej. Zapraszamy wszystkich zainteresowanych do korzystania z naszej oferty szkoleniowej oraz materiałów dydaktycznych i scenariuszy.

W maju 2020 r. na platformie School Education Gateway zostanie uruchomiony kurs dla nauczycieli ze wszystkich krajów Unii Europejskiej pn. „Drzewo jako obraz różnych kultur".

Aneta Bródka
koordynator projektu TIKO

Świadków pacyfikacji uhonorowano medalami "Pro Patria"

11 osób – świadków wydarzeń z lipca 1943 r. w Michniowie, pielęgnujących pamięć o pacyfikacji wsi i o ofiarach niemieckiej zbrodni, uhonorowano medalami „Pro Patria", nadanymi przez Szefa Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych. W gronie odznaczonych znalazło się także Mauzoleum Martyrologii Wsi Polskich.

Odznaczeni medalami „Pro Patria" zostali ci, którzy bronili pamięci o michniowskiej zbrodni, dokonanej przez niemieckich żołnierzy na mieszkańcach wsi 12 i 13 lipca 1943 r. W wyniku mordu i podpaleń, zginęły wówczas 204 osoby. Okupanci doszczętnie zniszczyli zabudowania, zabronili uprawy pól i odbudowy domów oraz budynków gospodarskich. Na mogile zamordowanych bezwzględnie zakazano stawiania krzyża.

Pamięć o zbrodni kultywowali ocaleni. Świadkowie wydarzeń, w uznaniu szczególnych zasług w kultywowaniu pamięci o walce o niepodległość Ojczyzny, otrzymali medale "Pro Patria".

Uczestniczący w uroczystościach poseł **Krzysztof Lipiec** odczytał list od premiera Mateusza Morawieckiego.

Obecny na uroczystościach wiceminister spraw zagranicznych **Piotr Wawrzyk** podkreślał rolę, jaką w zachowaniu pamięci o michniowskiej zbrodni odegrali ocaleni.

- Honorujemy tych, którzy przeżyli i którzy kultywowali pamięć, choć groziły za to represje, śmierć, najgorsze, co może spotkać człowieka - patrzenie na cierpienie swojej rodziny. Za to należą się państwu ogromne podziękowania, wyrazy solidarności i wsparcia - dodał minister.

O nadanie odznaczeń „Pro Patria" dla świadków zbrodni michniowskiej wystąpił do Szefa Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych **Andrzej Bętkowski**, marszałek województwa świętokrzyskiego. Marszałek podkreślał, że bohaterowie michniowscy pamięci o wydarzeniach lipca 1943 r. bronili nie tylko podczas okupacji, ale też po wojnie.

- Uhonorowane są osoby, które wykazały siłę i determinację, chroniąc pamięć o pacyfikacji w Michniowie. Niemcy fałszowali historię, przedstawiając mieszkańców wsi jako bandytów. Zakazano upamiętniania ofiar, pomagania ocalałym. Dzięki tym bohaterom wiedza i pamięć o tragedii wsi pozostała w sercach polskich do dziś - powiedział marszałek Bętkowski.

Medale „Pro Patria" wręczył Wojciech Lesiak, dyrektor Gabinetu Szefa Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych. W gronie odznaczonych znaleźli się ocalali mieszkańcy wsi, świadkowie wydarzeń: **Jan Biela, Romana Białek, Zofia Cisek, Kazimiera Grzywacz, Anna Krogulec, Wanda Pietrzyk, Teodora Tabiszewska, Feliksa Urban, Bogusław Wikło, Marian Wikło i Marianna Wikło**.

Wyróżnieni nie kryli wzruszenia. - To dla nas niezwykły dzień i zaszczyt - mówiła uhonorowana medalem „Pro Patria" **Marianna Wikło**. - Przez lata mieszkańcy Michniowa budowali pamięć. Chcieliśmy zachować ją jak najdłużej. To, że przeżyliśmy 12 i 13 lipca (1943 r.), było cudem dla nas. Chyba dlatego przeżyliśmy, by pokazać, że pamięć o Michniowie nie zginie - powiedziała.

Alicja Mańturz, odbierająca medal w imieniu swojej matki Romany Białek przyznała, że pamięć zbrodni to wciąż żywe emocje w jej rodzinie. - Ja mojej mamie, 94-letniej kobiecie, świadkowi tamtych dni, ze słabą dziś pamięcią nie mogę powiedzieć nawet, że mieszkam w Michniowie. Bo słowo Michniów... Ja nawet nie mogę wspomnieć o tej uroczystości - mówiła wzruszona.

Medal „Pro Patria" przyznano także Mauzoleum Martyrologii Wsi Polskich w Michniowie. Odebrali je **Mariusz Masny**, dyrektor Muzeum Wsi Kieleckiej oraz wicedyrektor **Jarosław Karyś**.

Grażyna Bukała-Jachimkowska

11 osób – świadków wydarzeń z lipca 1943 r., pielęgnujących pamięć o pacyfikacji i o ofiarach zbrodni, uhonorowano medalami „Pro Patria".

Zapytaj o fundusze europejskie. Nowy punkt otwarty został w Skarżysku-Kamiennej

Oficjalnie wystartował nowy punkt informacyjny o funduszach unijnych. Mieszkańcy powiatów: koneckiego, skarżyskiego, starachowickiego i ostrowieckiego mogą zapytać o nabór wniosków w ramach programu operacyjnego, dofinansowaniach do kursów i szkoleń oraz dotacje dla przedsiębiorców. Punkt otworzyli marszałek Andrzej Bętkowski oraz sekretarz województwa Mariusz Bodo.

Jest to trzeci Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich, działający w województwie. Główny znajduje się przy ulicy Św. Leonarda 1 w Kielcach.

Punkt rozpoczął działalność 1 października. - Przeprowadziliśmy reorganizację placówek informacyjnych o funduszach w regionie. 30 września zakończył działalność punkt w Busku-Zdroju, a dziś otwieramy nowy w Skarżysku-Kamiennej - mówi marszałek Andrzej Bętkowski. - Punkt obejmuje mieszkańców powiatów, gdzie jest większe bezrobocie. Dlatego zapraszamy lokalnych przedsiębiorców do korzystania z informacji o środkach unijnych. Pracownicy nie będą tylko siedzieć za biurkiem, ale także wychodzić w teren, aby dotrzeć do wszystkich zainteresowanych - dodaje marszałek.

- Mieszkańcy północnych powiatów będą mogli nas spotkać na dyżurach w urzędach gmin oraz na spotkaniach informacyjnych - podkreśla Justyna Gołębiewska-Suchenia, kierownik Punktu Informacyjnego Funduszy Europejskich. Placówka mieści się przy Al. Piłsudskiego 36 i jest otwarta w poniedziałek od 8.00 do 18.00, a od wtorku do piątku w godzinach 8.00 -16.00.

Świętokrzyskie w zgodzie z Naturą

Eksperci z całego świata biją na alarm: „Żyjemy na kredyt…Ziemi! Zasoby naturalne nie odnowią się już na obecnym poziomie!" Zgodnie z szacunkami Global Footprint Network, już od połowy lipca zużywamy zasoby naturalne, po które powinniśmy sięgać dopiero w kolejnym roku. Szacuje się, że do 2030 roku zapotrzebowanie na najważniejsze dobra naturalne wzrośnie o blisko połowę. Czyli prawdopodobnie zadłużymy się jeszcze bardziej. Ale co nam do tego w naszym niedużym regionie? Bardzo wiele. Bo każdego dnia produkujemy smog i śmieci, czy też zużywamy wodę w kranach. Jednak jest światełko w tunelu. To biogospodarka i gospodarka obiegu zamkniętego (GOZ)!

Potencjał świętokrzyskiej biogospodarki.

Samo pojęcie biogospodarki już wiele lat temu ukuli Skandynawowie, a jej praktyczne zastosowanie doprowadzili niemal do perfekcji. I wzorem skandynawskim, zasady jej działania są naprawdę proste: „Dążmy do jak najszerszego rozwoju gospodarki, korzystajmy z innowacji i nowoczesnych technologii, ale pamiętajmy przy tym o środowisku naturalnym." Nasza dbałość o środowisko to w dużej mierze zrównoważone korzystanie z zasobów naturalnych, czyli tego, co daje nam Ziemia. To dlatego szczególną uwagę skupia się np. na użyciu odnawialnych źródeł energii z ziemi, słońca czy wiatru. Wszystko to ma nam pomóc stworzyć model gospodarki obiegu zamkniętego (GOZ), czyli takiej, w której zamiast „wyprodukować, zużyć, wyrzucić", staramy się wykorzystywać oszczędnie i w pełni, użytkować jak najdłużej.

Skuteczny rozwój biogospodarki i GOZ wymaga jednak otoczenia, w którym różni producenci, przetwórcy oraz inwestorzy mogą wymieniać się pomysłami i wiedzą, wspólnie kreować i wprowadzać na rynek nowe bioprodukty i usługi, zastępując te bazujące na zasobach nieodnawialnych. Kluczową kwestią jest współpraca trzech sektorów - administracji, biznesu i nauki, czyli tzw. potrójnej helisy. Dla przykładu, świętokrzyski rolnik, korzystając z naturalnych nawozów i środków ochrony, wytwarza produkty spożywcze, paszę oraz biomasę, która dzięki nowoczesnej sieci grzewczej posłuży do ogrzania jego gospodarstwa i pobliskiego urzędu lub szkoły. Mieszkaniec miasta też może dołożyć swoją cegiełkę, wybierając ekologiczne produkty rolnicze w sklepie i starannie segregując swoje odpady, które zostaną następnie poddane recyclingowi. Możliwe nawet, że trafią do tego samego zakładu, co biomasa od rolnika.

Wszystko to wygląda dobrze w teorii, ale jak wprowadzić te zasady w życie - nakłonić ludzi do dbania o naturę, urzędników do zmiany przepisów, naukowców do oferowania ekologicznych technologii, a przedsiębiorców do ich wykorzystania? Przede wszystkim należy wpływać na świadomość społeczeństwa w obszarze biogospodarki i GOZ. Zadanie to ułatwić może projekt pn. **RDI2CluB** „Działania wspierające Badania, Rozwój i Innowacje na terenach wiejskich w kierunku tworzenia klastrów i innowacyjnych ekosystemów w ramach inteligentnej biogospodarki". Jego nietypowa nazwa to gra słów i akronimy anglojęzycznych pojęć: badania, rozwój, innowacje (ang. research, development, innovation). Województwo świętokrzyskie współpracuje w nim z partnerami z Finlandii (lider projektu), Norwegii, Łotwy i Estonii.

Prawdziwym kluczem do sukcesu jest także zaangażowanie w rozwój biogospodarki i GOZ jak najszerszego grona odbiorców. To stąd wszelkie akcje promocyjne, prelekcje i materiały edukacyjne. W tym celu utworzono także anglojęzyczną **platformę Biobord.eu**, która jest wirtualnym miejscem spotkań skupiającym wszystkich zainteresowanych tematem. Swój profil założyć może tam każdy, nie tylko znawcy biogospodarki. Wystarczy zarejestrować się na stronie **https://forum.biobord.eu/.**

Ważnym elementem projektu są plany współpracy międzynarodowej i regionalnej - tzw. **plany działań wspólnych**. Mają one na celu rozwój inteligentnej i zrównoważonej biogospodarki w regionach partnerskich, w tym w Świętokrzyskiem. Obejmują one działania dotyczące zwiększenia wiedzy o biogospodarce, nowych technologiach i modelach biznesowych oraz współpracy międzynarodowej w tym zakresie. Jednym słowem, pokazują jak wprowadzić w życie konkretne rozwiązania, wspierające biogospodarkę i uczyć się przy tym od siebie nawzajem.

Jednocześnie, wszystkie regiony uczestniczące w projekcie realizują **pilotaże lokalne**, dotyczące kwestii szczególnie ważnych dla danego regionu. Województwo świętokrzyskie w ramach takiego pilotażu opracowuje model współpracy lokalnych społeczności na rzecz zmniejszenia zanieczyszczeń powietrza i niskiej emisji. W tym celu zaplanowano spotkania informacyjne z władzami i mieszkańcami terenów uzdrowiskowych województwa. Swoje pomysły może na nich przedstawić każdy mieszkaniec. Może to będziesz właśnie ty i to twoje rozwiązania pomogą nam rozwijać świętokrzyską biogospodarkę w przyszłości?

Najbliższe takie wydarzenia organizowane będą w dniach 7 listopada 2019 r. w Busku-Zdroju i 8 listopada 2019 r. w Solcu-Zdroju przez Regionalne Centrum Naukowo-Technologiczne. W jego strukturach powstaje Centrum Wiedzy i Rozwoju Biogospodarki, które pełnić będzie funkcję swojego rodzaju „łącznika" w obszarze biogospodarki pomiędzy wszystkimi zainteresowanymi podmiotami i instytucjami. Więcej informacji nt. spotkań, a także samego projektu znaleźć można na stronie **www.rdi2club.umws.pl**. Zapraszamy!

Zespół projektu # R043 RDI2CluB

Na kształcenie zawodowe, języki obce i edukację najmłodszych

Ponad 800 osób obejmą wsparciem kolejne świętokrzyskie projekty z zakresu rozwijania kształcenia zawodowego, językowego, inicjatywy edukacyjne dla młodszych i starszych, a także przedsięwzięcia dedykowane seniorom. Na realizację 6 projektów, z których skorzystają mieszkańcy gmin: Końskie, Kazimierza Wielka, Busko-Zdrój, oraz całego powiatu kieleckiego, przeznaczono 4,6 mln zł ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego. Umowy z beneficjentami podpisali marszałek województwa Andrzej Bętkowski oraz wicemarszałek Renata Janik.

- To są bardzo wartościowe projekty i ciekawe przedsięwzięcia - podkreślała wicemarszałek województwa **Renata Janik**. - Obejmują one swoim zakresem najmłodszych mieszkańców regionu, bo wspieramy opiekę niesioną dzieciom, organizowane żłobki oraz przedszkole, bardzo dużą uwagę poświęcamy szkolnictwu zawodowemu i podnoszeniu kwalifikacji branżowych oraz umiejętności językowych - dodała wicemarszałek. - Nie zapominamy o seniorach, przyznając dofinansowanie na utworzenie nowych klubów aktywności dla najstarszych mieszkańców województwa.

Zakład Doskonalenia Zawodowego w Kielcach otrzyma blisko 1,3 mln zł na realizację projektu pod nazwą „Pokolenie Z - Pokoleniem Zawodowców". - To będą zajęcia wszechstronnie przygotowujące uczniów do wejścia na rynek pracy, począwszy od wsparcia w skutecznej komunikacji w środowisku pracy, czyli doskonalenia języka angielskiego w zakresie branżowym, szczególnie przydatnego np. przyszłym hotelarzom czy osobom pracującym w gastronomii, a skończywszy na innowacyjnych szkoleniach branżowych. Jednym z nich będzie nauka profesjonalnego wyrabiania i wypiekania włoskiej pizzy - tłumaczyła **Magdalena Ryba** z Zakładu Doskonalenia Zawodowego w Kielcach. W projekcie weźmie udział 72 uczniów ze szkół działających w Końskich, Busku-Zdroju oraz Kazimierzy Wielkiej.

Również na edukacyjny projekt wsparcie, w wysokości 788 tysięcy zł, uzyskał powiat konecki. - Projekt „Mechanik twoją szansą na rynku pracy" obejmie 200 uczniów Zespołu Szkół Ponadpodstawowych nr 1 w Końskich - powiedziała **Beata Jakubowska**, dyrektor szkoły. - Na pewno pomoże on rozwinąć szkolnictwo zawodowe, kładziemy duży nacisk na wspieranie kompetencji branżowych u naszych podopiecznych. Będą dodatkowe kursy, które pomogą odnaleźć się na rynku pracy, płatne staże zawodowe, oraz zajęcia na Politechnice Świętokrzyskiej - dodała Beata Jakubowska. Projekt realizowany będzie przez 2 lata.

Dzięki dofinansowaniu ponad 260 tysięcy zł, w Piekoszowie realizowany będzie projekt „TIKoludki w naturze". W miejscowym przedszkolu utworzony zostanie nowe oddział dla 24 dzieci, a starsze przedszkolaki będą brać udział w dodatkowych zajęciach edukacyjnych. Z dofinansowania skorzysta również Dom Zakonny Zgromadzenia Sióstr Najświętszego Imienia Jezus, który utworzy w Klimontowie żłobek. Na dwuletni okres realizacji projektu przeznaczono ponad 830 tysięcy zł.

Fundacja Challenge Europe przez rok realizować będzie zadanie pod nazwą „Kwalifikacje językowe i cyfrowe szansą mieszkańców Kieleckiego Obszaru Funkcjonalnego". Z kursów językowych oraz kształcenia z zakresu obsługi komputera skorzystają mieszkańcy powiatu kieleckiego w wieku 50 + lub osoby powyżej 25 roku życia o niskich kwalifikacjach.

Gmina Łopuszno postawiła na „Fabrykę Młodości". Ten projekt, kierowany do minimum 40 osób, uzyskał wsparcie w wysokości ponad 357 tysięcy zł. - Stworzymy w Eustachowie oraz w Gnieździskach, w nowo otwartych świetlicach, kluby dla naszych seniorów - tłumaczyła wójt Łopuszna **Irena Marcisz**. - Będą spotkania z psychologiem, zajęcia integracyjne, artystyczne, manualne, wyjazdy do kina, teatru i opery, muzeów. Z pewnością postaramy się, po zakończeniu tego projektu, wygospodarować środki na jego kontynuację, bo już teraz widzimy, jak wielkim zainteresowaniem cieszy się nasza propozycja - dodała wójt Łopuszna. **Grażyna Bukała-Jachimkowska**

Dzięki wsparciu z RPOWŚ na projekt „Fabryka Młodości" w gminie Łopuszno powstaną dwa kluby seniora.

Dyplomaci na ziemi świętokrzyskiej

W województwie świętokrzyskim odbyła się trzydniowa (18-20 października) wizyta szefów misji dyplomatycznych. Zagraniczni goście poznali potencjał gospodarczy oraz walory turystyczno-krajoznawcze regionu odwiedzając m.in. Kielce, Park Etnograficzny w Tokarni, Muzeum Porcelany w Ćmielowie oraz Święty Krzyż.

Goszcząca w regionie 42-osobowa grupa ambasadorów wraz z rodzinami, reprezentowała misje dyplomatyczne: Afganistanu, Albanii, Australii, Bangladeszu, Białorusi, Chorwacji, Czarnogóry, Holandii, Indii, Indonezji, Irlandii, Izraela, Demokratycznej Republiki Konga, Republiki Korei, Mołdawii, Nigerii, Nowej Zelandii, Serbii, Szwajcarii, Tajlandii, Węgier i Wietnamu. Dyplomatom towarzyszył dyrektor oraz wicedyrektor Protokołu Dyplomatycznego Ministerstwa Spraw Zagranicznych Polski.

- Dwa razy w roku organizujemy dla ambasadorów wyjazdy po Polsce. W czerwcu tego roku przebywaliśmy na Śląsku. Teraz postanowiliśmy odwiedzić region świętokrzyski, który jest miejscem o ogromnym potencjale możliwości nawiązania kontaktów przez placówki akredytowane w Warszawie - wyjaśnił **Krzysztof Krajewski**, dyrektor Protokołu Dyplomatycznego.

Marszałek województwa świętokrzyskiego Andrzej Bętkowski, podczas powitania ambasadorów przedstawił walory turystyczne Świętokrzyskiego oraz zaznaczył, że na wzrost potencjału turystycznego miało wpływ wykorzystanie środków krajowych oraz zewnętrznych źródeł finansowania. Zachęcał odwiedzających do kolejnych wizyt na ziemi świętokrzyskiej. - Te trzy dni, spędzone w sercu Polski, mam nadzieję, pozwolą poznać Świętokrzyskie i wzbudzić zaciekawienie całym regionem - mówił **Andrzej Bętkowski**.

Podczas pierwszego dnia wizyty goście odwiedzili między innymi Kielecki Park Technologiczny, aby poznać perspektywy rozwojowe regionu w tym obszarze i spotkać się z kieleckimi studentami - konstruktorami najlepszego łazika marsjańskiego.

Drugi dzień pobytu (sobota, 19 października) rozpoczął się od wizyty w Parku Etnograficznym w Tokarni. Jednej z największych atrakcji regionu, która pozwala zobaczyć, jak dawnej wyglądało życie na wsi.

Goście odwiedzili też Muzeum Przyrody i Techniki „Ekomuzeum" im. Jana Pazdura w Starachowicach, w Opatowie przebywali w winnicy Grzegorza i Wioletty Brzostowiczów oraz zwiedzili Kolegiatę świętego Marcina i Zamek Krzyżtopór w Ujeździe.

Na terenie starachowickiego muzeum dyplomaci zobaczyli Wielki Piec, który jest jednym z dwóch takich zabytków techniki w Europie. Mogli też zobaczyć pierwszy samochód produkowany w Fabryce Samochodów Ciężarowych w Starachowicach, star 20.

Wizyta na ziemi opatowskiej rozpoczęła się od spotkania w winnicy Grzegorza i Wioletty Brzostowiczów. Dochód z wina wyprodukowanego w ich winnicy w całości przeznaczany jest na akcje charytatywne.

W Opatowie odbyło się także zwiedzanie Kolegiaty świętego Marcina z Tours. - Tu odbywały się Sejmiki Ziemi Sandomierskiej, czyli spotkania szlachty, rycerstwa z całego województwa sandomierskiego - mówił **Zbigniew Zybała**, przewodnik, prezes Towarzystwa Przyjaciół Ziemi Opatowskiej.

- Na pewno nigdy nie zwiedzilibyśmy sami tak ciekawych miejsc - podkreślał ambasador Białorusi, **Władimir Czuszew**, który przyjechał do Opatowa z żoną i synem. Ambasador Węgier Orsolya Kovács, zwróciła uwagę na romański charakter świątyni oraz obraz przedstawiający Jana III Sobieskiego pod Wiedniem. - Walczył on o zachowanie kultury chrześcijańskiej, co też dotyczyło Węgier. To w naszej kulturze ważne zdarzenie, obrona naszej religii przed zniszczeniem - zaznaczyła.

W nocnej scenerii zaprezentował się gościom Zamek Krzyżtopór w Ujeździe. To był najwspanialszy pałac na świecie - opowiadał przed bramą zamku kasztelan sandomierski, **Szymon Okrutny**.

- Chcemy powitać was po staropolsku, hucznie. Chcemy, by cała okolica wiedziała, że dzisiaj w naszym zamku są tak specjalni goście. Dlatego za chwilę damy ognia z broni palnej. Wierni naszej tradycji, a Polacy słynęli z gościnności, zapraszamy Państwa na ucztę. Otwieramy dla was bramy naszego zamku.

Jak podkreślała wicemarszałek Renata Janik wizyta ambasadorów jest bardzo dobrą okazją, by pokazać najciekawsze miejsca ziemi świętokrzyskiej. - Takie spotkania pomagają poznać historię i tradycję naszego kraju i regionu - mówiła **Renata Janik**.

W niedzielę, 20 października goszczący w naszym regionie dyplomaci odwiedzili pierwsze w Polsce Żywe Muzeum Porcelany w Ćmielowie, które powstało z inicjatywy Adama Spały. Zapoznali się z produkcją w zakładzie oraz wzięli udział w warsztatach malowania porcelany.

Na Świętym Krzyżu odbyło się zwiedzanie Klasztoru Misjonarzy Oblatów Maryi Niepokalanej. - Pobyt w sanktuarium był doskonałym zwieńczeniem naszej wizyty na ziemi świętokrzyskiej - mówił ambasador Indii, **Tsewang Namgyal**. - Wcześniej nie wiedziałem, że w tym miejscu znajdują się szczątki Krzyża Świętego. Jesteśmy bardzo wdzięczni organizatorom za zaproszenie.

Marek Bogusławski, członek Zarządu Województwa Świętokrzyskiego zaznaczył, że Święty Krzyż został wybrany jako ostatni punkt wizyty dyplomatów na ziemi świętokrzyskiej, bo tutaj jak w soczewce widać całą historię naszego kraju - powiedział.

Organizatorem wizyty był Świętokrzyski Urząd Wojewódzki przy współudziale Samorządu Województwa Świętokrzyskiego, Miasta Kielce oraz samorządów lokalnych.

Marszałek województwa Andrzej Bętkowski z dyplomatami goszczącymi w naszym regionie.

Zagraniczni goście zobaczyli Park Etnograficzny w Tokarni, jedną z największych atrakcji turystycznych regionu.

Zwiedzili Muzeum Przyrody i Techniki w Starachowicach. Zobaczyli Wielki Piec, jeden z dwóch takich w Europie.

Spotkanie w opatowskiej winnicy Grzegorza i Wioletty Brzostowiczów było okazją do degustacji ich produktów.

W Opatowie goście zwiedzili Kolegiatę św. Marcina, jeden z nielicznych zabytków architektury romańskiej w Polsce.

W nocnej scenerii, oświetlony Zamek Krzyżtopór w Ujeździe już z daleka zwracał uwagę wielkością i architekturą.

W Żywym Muzeum Porcelany w Ćmielowie odbyło się zwiedzanie zakładu oraz warsztaty malowania figurek.

Pobyt w klasztorze Misjonarzy Oblatów Maryi Niepokalanej na Świętym Krzyżu był zwieńczeniem wizyty.

Ludzie kultury uhonorowani!

W Muzeum Narodowym w Kielcach odbyła się Inauguracja Roku Kulturalnego i Sezonu Artystycznego

Podczas inauguracji roku kulturalnego marszałek województwa Andrzej Bętkowski i przewodniczący Sejmiku Andrzej Pruś wręczyli Świętokrzyskie Nagrody Kultury. W inauguracji wzięli także udział świętokrzyscy parlamentarzyści, samorządowcy oraz włodarze placówek kultury z regionu.

W inauguracji wzięli udział władze województwa i parlamentarzyści.

W gronie nagrodzonych znalazła się śpiewaczka operowa Renata Drozd.

Laureaci Świętokrzyskiej Nagrody Kultury AD 2019.

W nowo otwartej galerii jedną z sal poświęcono dziełom Malczewskiego.

Uroczystość Inauguracji Roku Kulturalnego i Sezonu Artystycznego odbyła się w tym roku po raz dwudziesty pierwszy i - jak na szczęśliwe „oczko" przystało - była wyjątkowa co najmniej z kilku powodów. Wydarzenie uświetnił bowiem niezwykle oryginalny monodram w wykonaniu **Doroty Landowskiej**, poświęcony polskiej malarce Zofii Stryjeńskiej pod tytułem **„Stryjeńska. Let's Dance, Zofia!"**, ponadto nastąpiło długo wyczekiwane „nowe otwarcie" cennej Galerii Malarstwa Polskiego i Sztuki Zdobniczej, mieszczącej się w północnym skrzydle Dawnego Pałacu Biskupów Krakowskich.

Galeria w ciągu ostatniego roku nie tylko została gruntownie zmodernizowana (w ramach projektu współfinansowanego z Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko), ale zyskała także nową kolorystykę oraz specjalistyczne, sprzyjające obrazom oświetlenie. Już od środy, 16 października wszyscy odwiedzający Muzeum Narodowe będą mogli podziwiać w niej dzieła m.in. **Stanisława Wyspiańskiego, Jacka Malczewskiego, Rafała Hadziewicza, Józefa Pankiewicza,** czy największą w Polsce kolekcję obrazów **Józefa Szermentowskiego**.

- Miniony sezon obfitował w liczne wydarzenia prezentujące bogactwo historii oraz piękno zabytków, które stanowią znakomitą promocję Ziemi Świętokrzyskiej. - zwrócił się do uczestników uroczystości Inauguracji Roku Kulturalnego i Sezonu Artystycznego marszałek **Andrzej Bętkowski**. - Z dumą przyjęliśmy decyzję Komitetu Światowego Dziedzictwa z dnia 6 lipca bieżącego roku o wpisaniu Krzemionkowskiego Regionu Prehistorycznego Górnictwa Krzemienia Pasiastego na listę światowego dziedzictwa UNESCO. Z końcem 2018 roku do rangi pomnika historii podniesiono trzy nowe obiekty z regionu: pałacyk Henryka Sienkiewicza z zabytkowym parkiem i aleją lipową w Oblęgorku, pokamedulski zespół klasztorny Pustelnia Złotego Lasu w Rytwianach oraz zespół kolegiaty pod wezwaniem Narodzenia Najświętszej Maryi Panny z reliktami kościoła p.w. świętego Mikołaja i grodziskiem w Wiślicy. Uznanie przez Prezydenta Rzeczpospolitej Polskiej tych obiektów za najcenniejsze zabytki w kraju stanowi szczególne wyróżnienie, które potwierdza znaczenie naszego regionalnego dziedzictwa kulturowego - dodał marszałek.

Zarząd Województwa Świętokrzyskiego w ramach sprawowania mecenatu kulturalnego każdego roku honoruje osoby, instytucje, stowarzyszenia oraz zespoły za szczególne dokonania w dziedzinie twórczości artystycznej oraz upowszechniania i ochrony dziedzictwa narodowego. Nie inaczej było i w tym roku; kapituła zdecydowała o uhonorowaniu nagrodą piętnastu laureatów - wręczone zostały cztery nagrody pierwszego stopnia, dziesięć drugiego stopnia oraz jedna honorowa.

Honorowa Świętokrzyska Nagroda Kultury została przyznana **Kapeli Jędrusie**. Jędrusie to 6-osobowy zespół działający od 1999 r. W okresie 20-letniej aktywności artystycznej wystąpili na ponad 500 imprezach okolicznościowych prezentując folklor regionu ziemi świętokrzyskiej, także poza granicami kraju. Kapela zdobyła wiele nagród na przeglądach i festiwalach, nagrała 10 teledysków na terenie regionu promując krajobrazy ziemi świętokrzyskiej.

Świętokrzyską Nagrodą Kultury I stopnia zostali uhonorowani:

Andrzej Barański - reżyser filmowy, teatralny i telewizyjny, scenarzysta. Absolwent Wydziału Reżyserii Państwowej Wyższej Szkoły Filmowej Telewizyjnej i Teatralnej w Łodzi. Andrzej Barański to jeden z najwszechstronniejszych reżyserów, realizuje filmy fabularne, dokumentalne, oświatowe czy animowane.

Renata Drozd - śpiewaczka operowa, absolwentka Wydziału Wokalno-Aktorskiego Akademii Muzycznej im. Bacewiczów w Łodzi. Laureatka wielu konkursów wokalnych. Wraz z Filharmonią Świętokrzyską koncertowała w Holandii, Belgii, Luxemburgu, a z orkiestrą pod dyrekcją Marka Tracza koncertowała w Szwecji, Danii, Norwegii i Niemczech. Od 2012r. prowadzi klasę śpiewu solowego w Zespole Państwowych Szkół Muzycznych im. L. Różyckiego w Kielcach.

Artur Jaroń - artysta muzyk, pedagog, organizator życia muzycznego. Absolwent Akademii Muzycznej w Krakowie w klasie fortepianu profesor Ireny Sijałowej-Vogel, a także studiów podyplomowych w Konserwatorium Odesskim. Od 25 lat jest dyrektorem Międzynarodowego Festiwalu Muzycznego im. Krystyny Jamroz w Busku-Zdroju. Od 2004 r. pełni funkcję dyrektora Zespołu Państwowych Szkół Muzycznych im. L. Różyckiego w Kielcach.

Wiesław Myśliwski - pochodzący z Dwikóz k/Sandomierza, uznawany przez znawców literatury współczesnej za jednego z najwybitniejszych żyjących pisarzy polskich. Jest autorem powieści: „Nagi sad", „Pałac", „Kamień na kamieniu", „Widnokrąg", „Traktat o łuskaniu fasoli", „Ostatnie rozdanie", „Ucho igielne" i dramatów: „Złodziej", „Klucznik", „Drzewo", „Requiem dla gospodyni". Ukazało się dotychczas czterdzieści przekładów jego powieści i dramatów.

Laureaci Świętokrzyskiej Nagrody Kultury II stopnia:

Grzegorz Cuper - znawca i pasjonat sztuki teatralnej, autor wydawnictw poświęconych historii Teatru im. S. Żeromskiego w Kielcach od okresu powojennego do dziś, a także współorganizator przedsięwzięć kulturalnych. Recenzent czasopism: „Teraz" i „Ikar".

Stanisław Cygan - dr hab. prof. Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach - językoznawca, pracownik naukowo-dydaktyczny Instytutu Filologii Polskiej, z-ca kierownika ds. merytorycznych Centrum Kultury i Języka Polskiego UJK w Kielcach, lektor języka polskiego jako obcego.

Dorota Kosierkiewicz - reżyser programów i filmów dokumentalnych traktujących o historii, ważnych wydarzeniach i zasłużonych ludziach regionu świętokrzyskiego, emitowanych na antenie ogólnopolskiej TVP oraz prezentowanych na ogólnopolskich festiwalach filmowych.

Tamara Maj - twórczość w dziedzinie malarstwa, fotografii, kolażu, tkaniny i wikliny artystycznej składają się na dorobek twórczy Teresy Maj, która od 25 lat nieprzerwanie jest związana z Galerią Zielona w Busku Zdroju jako pracownik.

Wojciech Niemczyk - aktor związany z Teatrem im. Stefana Żeromskiego w Kielcach od 2008 r., ceniony przez krytyków i publiczność, czego dowodzą recenzje w prasie krajowej i międzynarodowej oraz zdobyte 2 statuetki Dzikiej Róży w plebiscycie publiczności organizowanym na podsumowanie sezonu artystycznego w Teatrze.

Mariusz Ostrowski - aktor teatralny i filmowy, absolwent Studium Wokalno-Aktorskiego w Gdyni oraz Wydziału Aktorskiego Państwowej Wyższej Szkoły Filmowej, Telewizyjnej i Teatralnej w Łodzi. Współpracuje z wieloma teatrami w kraju, jest wykładowcą w Akademii Muzycznej w Łodzi.

Ryszard Rosiński - malarz, artysta niezależny, autor ilustracji do książek autorstwa Krzysztofa Gibaszewskiego „W poszukiwaniu czegoś" i „Takaselandia". Jego charakterystyczne dzieła przepełnione są symboliką, niepokojącą melancholią. W ubiegłym roku ukazał się 1-szy album artysty pt. „Surrealizm".

Andrzej Juliusz Sarwa - pisarz, poeta, tłumacz, dziennikarz. Autor 8 powieści, ponadto jest autorem 7 zbiorów opowiadań, zbioru esejów, tomu wierszy oraz współautorem przekładu arcydzieła literatury walijskiej „Mabionogion" i przekładów kilku innych arcydzieł literatury światowej.

Patrycja Zarychta - wokalistka, kompozytorka, nauczycielka śpiewu i emisji głosu, absolwentka Akademii Muzycznej w Katowicach na Wydziale Jazzu i Muzyki Estradowej. Współpracowała z uznanymi muzykami m.in. Herbie Hancockiem, Michałem Urbaniakiem, z którym nagrała 3 albumy.

Zespół redakcyjny „Rocznika Polskiego Towarzystwa Historycznego Oddział w Skarżysku-Kamiennej": Piotr Kardyś, Marcin Medyński, Tadeusz Wojewoda, Krzysztof Zemeła. Od 2010 r. wydano 9 tomów „Rocznika", naukowego czasopisma, posiadającego Radę Naukową i zespół stałych recenzentów złożonych z pracowników naukowych reprezentujących ośrodki badawcze i naukowe. Od 2014 r. czasopismo indeksowane jest w międzynarodowej bazie czasopism naukowych Index Copernicus International Journals.

Robert Siwiec

Wieniec z Krzcina najpiękniejszy w Polsce

Dzieło gospodyń z gminy Koprzywnica zdobyło pierwsze miejsce podczas Dożynek Prezydenckich w Spale

Rozmowa z Janiną Lipą, liderką Koła Gospodyń Wiejskich w Krzcinie, gmina Koprzywnica, powiat sandomierski, którego wieniec reprezentujący województwo świętokrzyskie zdobył pierwsze miejsce podczas Dożynek Prezydenckich w Spale

Podczas XIX Świętokrzyskich Dożynek Wojewódzkich w Opatowie.

Marszałek wręczył krzcińskim gospodyniom czek o wartości 3 tysięcy złotych.

Janina Lipa.

- Jak przyjęła pani sukces w Spale?

- W pierwszej chwili podeszłam do wygranej z niedowierzaniem. Dopiero po kilku telefonach od osób będących na konkursie w Spale dotarło do mnie, że zwyciężył nasz wieniec. Wieść o sukcesie rozeszła się bardzo szybko po naszej miejscowości, rozdzwoniły się telefony z gratulacjami od zaprzyjaźnionych osób, a na wsi zawyła strażacka syrena i zaczęło się świętowanie.

- Jak przebiegała praca nad wieńcem? Z jakich składał się elementów?

- Prace przy wieńcu zaczęły się pod koniec maja, kiedy podejmowałyśmy decyzję o jego wiciu. Każda z pań miała przydzielone zadanie. Jedne siały kwiaty ogrodowe nadające się do wieńca, inne zioła, len. Następnie przyszedł czas na zbieranie zielonych i dojrzałych zbóż oraz traw, co w naszej okolicy nie jest łatwą sprawą, gdyż dominują sady owocowe. Później zebrane materiały były suszone na krosnach, by uzyskać ładne kolory. Na początku lipca nasi panowie wykonali metalową konstrukcję w kształcie korony.

Wieniec składał się z czterech podwójnych przęseł głównych uwitych z pszenicy (ostki) i pszenżyta. Środek wieńca był z owsa i prosa. Pomiędzy przęsłami znajdowały się cztery okienka wypełnione 210 wiązeczkami. W każdym z nich był inny rodzaj kwiatów, w jednym okienku - zatrwian, bukszpan, len, estragon, w kolejnym - kalina, len, estragon, bukszpan, w następnym umieściłyśmy len, estragon, suchołuskę, czarnuszkę, bukszpan, a w ostatnim - oset ogrodowy, jeżówki, len, bukszpan. Wieniec wieńczyła wiecha, natomiast podstawa wykonana była z traw, ziół, prosa, lnu, makówek.

- Jak długo trwała nad nim praca?

- Wieniec intensywnie wiłyśmy około 3 tygodni, zużyłyśmy kilometry sznurka. W pracę nad tworzeniem wieńca zaangażowane było Koło Gospodyń Wiejskich w Krzcinie, które liczy 50 członkiń, a w wiciu brało udział około 25 osób, które chętnie przychodziły i pomagały. Jedna osoba nie byłoby w stanie wykonać takiego wieńca. Ich zaangażowanie i dobre rady były bezcenne, a poza tym świetnie było się spotkać i wspólnie popracować.

- Jak pani myśli, co spodobało się komisji konkursowej?

- Wieniec symbolizował dostatek oraz urodzaj plonów. Mam nadzieję, że komisja konkursowa doceniła kształt wieńca, jego proporcje, prostotę, misterne i naturalne wykonanie, powtórzenie wzorów, wielorakość użytych rodzajów zbóż, kwiatów, traw i ziół. Trzeba nadmienić, że wieniec roztaczał wokół siebie niesamowity zapach.

Wydaje mi się, że na każdym szczeblu konkursu komisja zwracała uwagę na odpowiednie wymiary wieńca zawarte w regulaminie, na użycie naturalnych materiałów, pracę włożoną w jego wykonanie.

- Skąd zdobyła pani umiejętności do plecenia tak pięknych wieńców?

- Była dyrektor Domu Kultury w Koprzywnicy, pani Alicja Stępień zaszczepiła we mnie bakcyla florystycznego. To ona wprowadziła mnie w tajniki i nauczyła podstaw łączenia kwiatów, ich układania. Widocznie byłam pojętnym uczniem, bo poznane umiejętności potrafiłam wykorzystać.

- Jaka jest tradycja wicia wieńców w Krzcinie?

- Tradycja ta w Krzcinie sięga lat pięćdziesiątych. Początkowo wite przez nas wieńce nie odnosiły większych sukcesów, zajmowały na dożynkach gminnych pierwsze, trzecie miejsca. Dopiero w 2017 r. nasz wieniec wygrał wszystkie szczeble konkursowe i reprezentował województwo na dożynkach w Spale, gdzie został wyróżniony. Natomiast w tym roku odnieśliśmy największy sukces, zdobywając pierwsze miejsce i główną nagrodę Pana Prezydenta.

- Czym zajmuje się pani na co dzień? Proszę powiedzieć kilka słów o sobie.

- Z wykształcenia jestem technikiem-rolnikiem, razem z mężem prowadzimy gospodarstwo sadownicze. Mamy dwóch dorosłych synów. W wolnym czasie lubię robótki ręczne - szydełkowanie, czytam książki, a także jeżdżę motocyklem na wycieczki krajoznawcze.

Ośpiewała Morawica

Obrzęd ośpiewania wieńca reprezentującego województwo świętokrzyskie przygotowali i wykonali członkowie Zespołu Pieśni i Tańca Morawica. Konkurs na „Najładniejszy wieniec dożynkowy" zorganizowały: Kancelaria Prezydenta RP oraz Starostwo Powiatowe w Tomaszowie Mazowieckim. Wieńce oceniała komisja konkursowa pod przewodnictwem etnografa i socjologa dr Barbary Fedyszak-Radziejowskiej, doradcy Prezydenta RP. Jury brało pod uwagę zgodność z tradycją kompozycji wieńca, materiały i wykorzystane techniki, różnorodność zastosowanych rozwiązań i wrażenie estetyczne, a także sposób ośpiewania wieńca. Członkinie Koła Gospodyń Wiejskich w Krzcinie, pomysłodawczynie i autorki wieńca dożynkowego, gościły u marszałka województwa świętokrzyskiego Andrzeja Bętkowskiego i członka Zarządu Województwa Marka Jońcy. Marszałek, doceniając talent, pasję i pracę krzcińskich gospodyń, wręczył im czek o wartości 3 tysięcy złotych.

Doradca Prezydenta RP Andrzeja Dudy, przewodnicząca komisji konkursu na „Najładniejszy wieniec dożynkowy", dr Barbara Fedyszak-Radziejowska specjalnie dla „Naszego Regionu":

- Konkurs na najładniejszy wieniec dożynkowy o Nagrodę Prezydenta Rzeczpospolitej Polskiej jest bardzo ważną częścią dorocznych dożynek, które kontynuują przedwojenne tradycje ze Spały. Konkurs wyraża głębokie przekonanie, że tradycja, którą wieniec dożynkowy pięknie uosabia, jest niezwykle ważnym elementem zakończenia roku rolników w sposób możliwie piękny i uroczysty.

Wieńce tworzone są w środowiskach wiejskich, środowisku Kół Gospodyń Wiejskich, Ochotniczych Straży Pożarnych, organizacji pozarządowych i tam wygrywają eliminacje gminne, powiatowe, wojewódzkie. Za każdym razem te wieńce się różnią, wyrażają specyfikę regionu. Stanowią kompromis między tym, co jest wiernością tradycji i kontynuacją i tym, co jest żywym, współczesnym przejawem aktywności twórczej, artystycznej społeczności, które podejmują się tego dzieła. To zresztą bardzo dobrze wyraża regulamin konkursu, który kryteria oceny formułuje w taki sposób, by docenić zgodność tradycji.

Chodzi nie tylko o kompozycję i formę, ale także materiał, wykonanie. Jeden z członków komisji, oglądając wieńce, autentycznie bada, na ile w tych wieńcach są wszystkie zboża i wszystkie charakterystyczne dla każdego regionu zioła, kwiaty, owoce. Chodzi o to, by była różnorodność, ale też i zgodność z tradycją zarówno w zakresie kompozycji, jak i użytych materiałach. Zależy nam na tym, by wieniec był konstruowany wokół naturalnych elementów łączących.

Oczywiście bardzo ważne są walory estetyczne, kompozycja, dobór bazy, wyraz artystyczny, który też oceniamy i który w całościowym oglądzie odbieramy jako atrakcyjny. Ważny jest ten element twórczy, który oddaje żywotność tradycji, a nie tylko konstruowanie wieńca według jakiegoś schematu.

Kolejnym elementem, na który komisja zwraca uwagę i jest on bardzo ważny, to ośpiewanie wieńca. W zależności od zawodowych zainteresowań członków komisji pozwoliliśmy sobie na indywidualną ocenę. Dla jednych ważniejsza była wierność strojom ludowym, dla innych - żywotność tej tradycji, skład zespołu, czy obejmuje on różne grupy wiekowe, jednoczy, buduje aktywność, wspólnotę wokół wieńca.

Punktowaliśmy wszystkie te elementy i tworzyliśmy ocenę poszczególnych wieńców, nie przekonywaliśmy się wzajemnie, tylko pozwoliliśmy, żeby zadecydował ten bilans, który powstał niejako spontanicznie, był wynikiem punktacji wystawionej przez poszczególne osoby. Mieliśmy takie poczucie, że wszystkich nas zadowolił. Widać było, że wieniec z Krzcina jako zwycięzca ucieszył członków komisji. Wcześniej o tym nie dyskutowaliśmy, tylko zaufaliśmy sobie wzajemnie, w tych naszych ocenach wyraziliśmy zgodność z regulaminem i szacunek wobec tego, co jest twórcze.

Wieniec z Krzcina jest teraz w Pałacu Prezydenckimi i przyznam szczerze, że gdy koło niego przechodzę, mam poczucie satysfakcji. Naprawdę wyraża to, o co chodzi w tym konkursie. Jest skromny, ale piękny. Element twórczy nie przytłacza tradycji. Ten kompromis jest tu bardzo pięknie wyrażony. Artystycznie, estetycznie jest bardzo godny. I mam nadzieję, że budzi satysfakcję nie tylko moją.

Członkowie komisji i wszyscy, którzy byli uczestnikami tych dożynek, mają świadomość, że właśnie wszystkie zespoły, wszystkie prezentacje wieńców były efektami trudnej, twórczej wspólnotowej aktywności w poszczególnych województwach. Zwycięzca jest liderem całości. Nie tyle wygrał z pozostałymi wieńcami, co je dowartościował.

Wszystkich uczestników prezydent honoruje nagrodą finansową, to jest wyraz szacunku i podziwu dla społeczności, które co roku, w długim okresie, kilku miesięcy przygotowań i pracy tworzą wieńce ku swojej radości i wszystkich uczestników dożynek.

Gdy mówimy o wieńcu z Krzcina, to tu nie chodzi tylko o zwycięstwo regulaminowe, ale o ogólny wyraz artystyczny. Tu mieszanina skromności i artystycznej urody. To jest to, co w nim bardzo lubię.

(AN)

POSZUKIWACZ SKARBÓW PRZESZŁOŚCI

Wraz z kolegami napełnił wiele muzealnych gablot. Nie ma regionu w Polsce, gdzie nie prowadziłby poszukiwań. Nagrywa kolejne odcinki programu Misja Skarb w Fokus TV. Dawid Stec, archeolog z zamiłowania, jest mieszkańcem Lipnika w powiecie opatowskim.

- Apelujemy do ludzi, którzy wiedzą o ciekawych historiach, by nas powiadamiali – zachęca Dawid Stec.

Dawid Stec ma 41 lat, urodził się w Sandomierzu, mieszkał w Klimontowie, a od 14 lat jest mieszkańcem Lipnika. Prowadzi swoją działalność gospodarczą, studiował informatykę, politologię w Kielcach, ma też za sobą nieukończoną szkołę oficerską w Poznaniu.

We wrześniu ruszył kolejny sezon Misji Skarb, którego odcinki można obejrzeć na Fokus TV. Bohaterami serialu są trzej zapaleńcy, którzy hobbistycznie szukają cennych miejsc i przedmiotów. Dawidowi Stecowi, który tworzy program wraz z Michałem Antczakiem (zawodowo inspektorem warszawskiego metra) towarzyszy tym razem Łukasz Cichy, który zastąpił Mariusza Dynę z pierwszego sezonu. Ten dokumentalny serial jest nie lada gratką dla wszystkich tych, którzy interesują się historią, odkryciami, szukają mocnych wrażeń lub są fanami nowoczesnej technologii. Odcinki kręcone są w duchu filmów Spielberga i ich bohatera Indiany Jonesa. Nie brakuje więc w nich dobrej zabawy i humoru.

Charyzmatyczne trio nigdy nie odpuszcza, znajduje skarby nawet tam, gdzie innym się nie udało. Tak było w pierwszym sezonie „Misji Skarb", kiedy poszukiwacze natrafili na ślad rzymskiego cmentarzyska w województwie świętokrzyskim. Wojewódzki Konserwator Zabytków w Kielcach potwierdził autentyczność spektakularnych znalezisk, i co ważne, odkrytych przez poszukiwaczy legalnie.

W tym sezonie natomiast odkrywcy będą podążać śladami Józefa Piłsudskiego w powiecie sandomierskim, gdzie w 1915 r. odbyła się bitwa pod Konarami. – W odcinku nowego sezonu pokazujemy, jak znaleźliśmy amerykański samolot częściowo z radziecką załogą – opowiada Dawid Stec. - Przed chwilą rozmawiałem z doktorem Szwagrzykiem, bardzo zainteresował się tym znaleziskiem. Ambasada amerykańska przydzieliła nam doktora z USA, który razem z nami zajmie się tym tematem. W kontakcie z nami jest także ambasada rosyjska. Mamy się spotkać i ustalić dalsze działania.

W jednym z najbliższych odcinków będą szli tropem czołgu T-34 z przyczółka sandomiersko-baranowskiego, w rejonie Kleczanowa. Następnie przekopią ziemię w lesie obok Strzyżowa w poszukiwaniu tajemniczych ładunków zakopanych przez hitlerowskie oddziały. Spróbują odkryć tajemnicę piętnastowiecznego, pałacowego kompleksu w Gorzanowie, który został dzisiaj prawie zapomniany. To oczywiście nie wszystkie wyprawy i odkrycia.

Bezinwazyjnie w głąb ziemi

Nagrywając kolejne odcinki Misji Skarb, przeglądają książki dotyczące danego miejsca, ale szczególnie ważne są dla nich rozmowy z ludźmi. Przeszukiwanie i skanowanie terenu to ostatni etap ich badań. - Wywiady z ludźmi są najważniejsze, tego nie zastąpi się niczym – twierdzi Dawid Stec. - Dopiero na podstawie poznanej historii próbujemy daną sprawę umiejscowić gdzieś w terenie.

Korzystają z bardzo nowoczesnego sprzętu, nawet w skali światowej, wypożyczają go od firmy, z którą współpracują. - Mamy urządzenia nieznane jeszcze w Polsce, na przykład antenę georadarową, która zawiera w sobie 32 anteny georadarowe i w niezwykły sposób potrafi rozszyfrować podziemne warstwy i zalegające anomalie – wyjaśnia Dawid Stec. - Potem obrabiamy je na komputerze w formie przestrzennej 3D i możemy bezinwazyjnie odnajdować pierwsze ślady, których poszukujemy. Mamy urządzenia elektrooporowe, tomografię elektrooporową, różnego rodzaju ramy, wykrywacze metalu. Dysponujemy pomiarami wysokości terenu, korzystamy z technologii, która pozwala nam zajrzeć z drona pod powierzchnię ziemi. Przygotowujemy wtedy modele 3D całych wzgórz, na przykład zamkowych, gdzie odkrywamy w ten sposób podziemia.

Nagroda ministra za siekierę

Historią interesował się już jako dziecko. Słuchał opowieści dziadków o przeszłości rodziny i terenów, na których mieszkali i wydarzeniach z II wojny światowej. Potem oglądał filmy, czytał książki, które dotyczyły poszukiwań. - To wszystko skłaniało mnie do wyjścia w teren i szukania śladów przeszłości – mówi Dawid Stec. - Jako młody chłopak penetrowałem cały czas pobliski teren, poznawałem jego historię. Stare pałace, zamki działały na wyobraźnię. Jeździłem do Konar, Ossolina, Ujazdu, Górek Klimontowskich i próbowałem szukać skarbów w tych ruinach.

Przed kilkunastu laty założył z kolegami Stowarzyszenie Eksploracyjne na Rzecz Ratowania Zabytków „Sakwa" i wtedy już poważniej zajął się historią. Przyznaje, że napełnili gabloty muzealne tysiącami artefaktów w całej Polsce. Były to drobne znaleziska związane z historią danego terenu. - Nie ma regionu, gdzie nie prowadzilibyśmy poszukiwań – zapewnia. – Często zmienialiśmy metrykę terenów. Regionaliści twierdzili, że miejscowość pochodzi ze średniowiecza, my znajdowaliśmy w niej elementy rzymskie.

Jak przyznaje, najcenniejszym znaleziskiem były dla niego siekiery z brązu typu czeskiego z czasów kultury łużyckiej, czyli sprzed trzech tysięcy lat, odkryte w Oficjałowie. Otrzymał za to nagrodę ministra kultury. Siekiery trafiły do Muzeum Okręgowego w Sandomierzu. - Znaleźliśmy bullę papieską w Brzeziu związaną z odnowieniem odpustów w opatowskiej kolegiacie – podaje odkrywca. - W tym czasie to jedyny podobny dokument znaleziony podczas poszukiwań archeologicznych, który potwierdzała wcześniejsze przekazy Jana Długosza. Naukowcy badali to i weryfikowali.

Krypty bez tajemnic

Kolejnego ciekawego odkrycia dokonali w Krakowie u franciszkanów naprzeciwko słynnego okna papieskiego. Potwierdzili nim legendę o Arcybractwie Dobrej Śmierci, o pochówkach braci w podziemnych kryptach. Franciszkanie byli przekonani, że groby są, ale nie wiedzieli, w którym miejscu. - Nasze badania doprowadziły do znalezienia ponad 20 trumien – opowiada Dawid Stec. - Nie otworzyliśmy ich z powodu obawy przed mikrobami. Dzisiaj badania na podstawie naszych wyników prowadzi specjalistka z tej dziedziny, prof. dr hab Anna Drążkowska. Dla nas to ogromna satysfakcja.

Niesamowite było też znalezienie polskiego samolotu z II wojny światowej z okolic Wyszogrodu. Pozwoliło zrekonstruować przebieg lotu, ostatnie chwile załogi. – Było to możliwe na podstawie rozwiniętych rolet filmu, przeładowanych pistoletów osobistych, zakrwawionych kawałków szyb w komorze ciężkiego karabinu maszynowego – wyjaśnia poszukiwacz. - Ze wszystkich elementów powstał duży pawilon wystawowy. Piloci zostali pochowani na cmentarzu wojennym w Warszawie.

Lista ich odkryć jest długa. To oni miedzy innymi znaleźli w bagnie radziecki samolot z II wojny światowej, odkopali tajemniczy tunel templariuszy w Ptakanowie.

Lekcje historii w nowym stylu

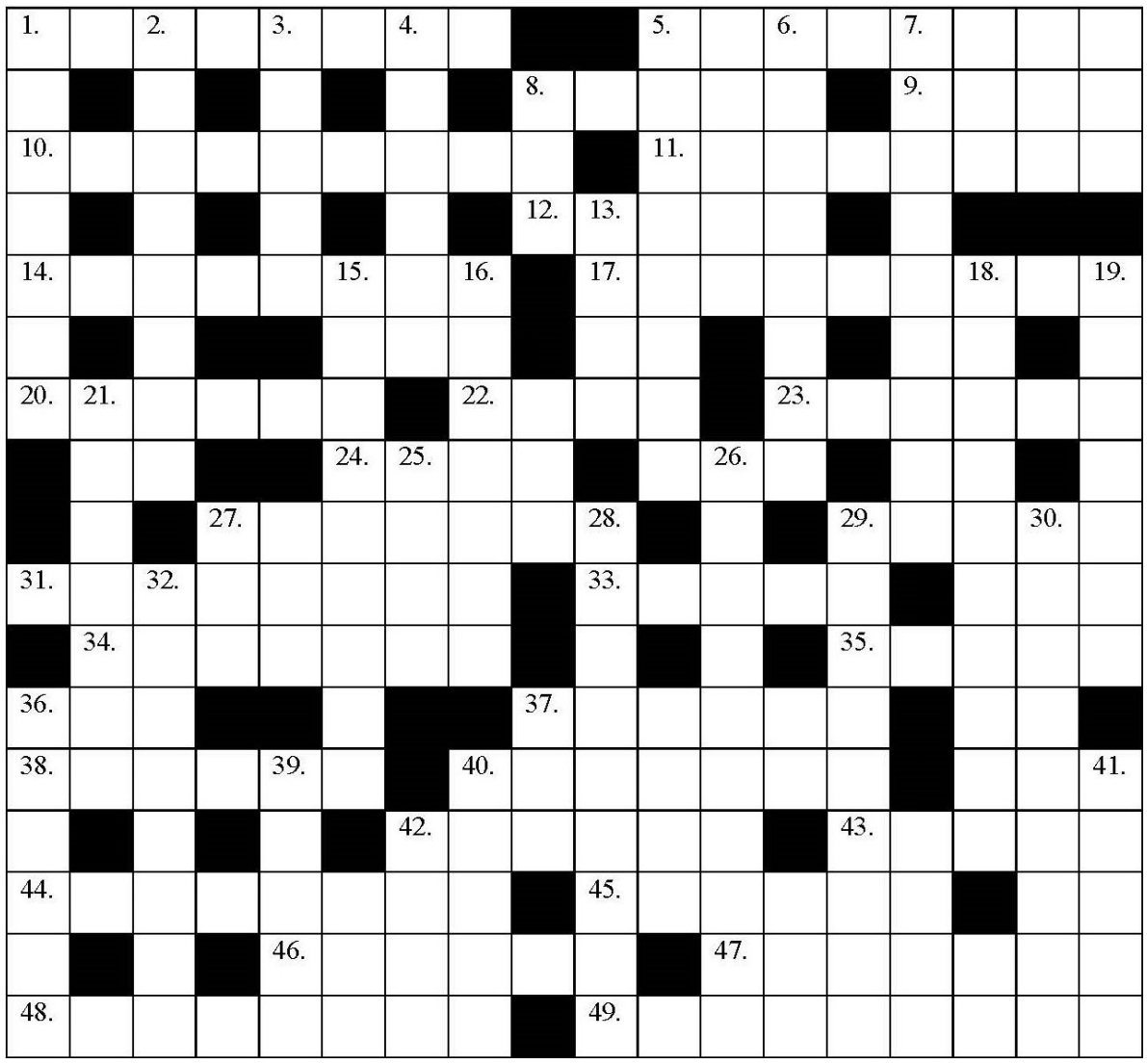
Jako mieszkaniec Lipnika prowadzi poszukiwania także na terenie swojej gminy. Ważne były tu znaleziska potwierdzające informacje o grodzisku madziarskim z okresu średniowiecza, o czym wcześniej nie wiedziano. W lesie, w miejscowości Lipniczek znajduje się miejsce nazywane przez miejscowych Okrąglak, co związane jest z górką, wypukleniem terenu.

Z archeolog Moniką Bajką za pomocą programu Lidar zeskanowali teren w głąb ziemi po założeniu odpowiednich filtrów. Zobaczyli ciekawy kształt, chociaż wstępne badania nie potwierdziły istnienia jakiegokolwiek grodu w obrębie tej anomalii. - Jednak nie poddawaliśmy się i wspólnie z moimi kolegami, między innymi z Michałem Antczakiem „Killerem", po zdobyciu zezwolenia Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, przeprowadziliśmy tam badania – opowiada Dawid Stec. - Wyciągnęliśmy z tego miejsca piękne zabytki, między innymi srebrne ozdoby średniowieczne, serca z brązu, które były elementami pasa czy innego ubioru wojów. Wiele elementów potwierdziło istnienie grodu. Na terenie zamku w Międzygórzu pokazał z kolegami lekcję historii w nowym stylu, jakie prowadzą na terenie kraju. Zabrali dzieci ze szkoły w Lipniku na zamek w Międzygórzu. Sprowadzili kolegę z georadarem i skanowali górę. Odkryli podziemne ustki, które mają zasypane szyby. Jako pierwsi zweryfikowali ten zamek. - Mam bardzo ciekawe pomysły dotyczące tego terenu, ale nie chcę o tym mówić, bo to jest niedaleka przyszłość – wyjawia odkrywca. - Muszę zachować to w tajemnicy, by nie doszło do plagiatu moich planów. Rozmawiałem z wójtem Andrzejem Grządzielem, mam dużą przychylność z jego strony.

Z wójtem Andrzejem Grządzielem, jak twierdzi, ma wspólną nutę, bardzo dobrze im się współpracuje. Chcą pociągnąć razem temat depozytu AK, dokumentów, składu broni w młynie w Opatowie. - Mamy też historię związaną z egzekucją Niemca – uchyla rąbka tajemnicy Dawid Stec. - Tematy partyzanckie łącznie z „Jędrusiami" chcemy zrobić w jednym odcinku. Jest taki ciekawy przekaz historyczny mówiący o zestrzeleniu samolotu niemieckiego koło Ujazdu. W tym rejonie natknęliśmy się na ogromny karabin maszynowy z prowadnicą. Wyrzucony został koło bajorka w rejonie Krzyżtoporu. My to bajorko namierzyliśmy. Badania chcemy przeprowadzać już przed kamerami i wyciągnąć ten karabin.

W rejonie świętokrzyskim do zbadania jest na pewno jeszcze kurhan w Leszczkowie, gmina Lipnik i stary cmentarz parafialny w Malicach Kościelnych.

(AN)

POZIOMO. 1. datek dla biedaka. 5.nici do haftu. 8.plakat. 9.koralowa. 10. pod licznikiem. 11.łamaga. 12.mędrzec żydowski. 14.odbywanie kary. 17.pomieszczenie dla Zygmunta. 20.okres postu. 22.worek do sztucznego oddychania. 23.nić chirurgiczna. 24.Max, szachowy mistrz świata z lat 30. 27.wino francuskie. 29.gobelin z Wawelu. 31.detal, drobiazg. 33.błąd, pomyłka. 34.flaga na statku. 35.reguła. 37.wypad za miasto. 38.…Expres z powieści. 40.góralska laska. 42.zawór opony. 43.żołnierska zieleń. 44.ustronne miejsce. 45.sojusznik. 46.zakwas do ciasta. 47.stolica Cypru. 48. mieszka w Ełku. 49. miłośnik teatru.
PIONOWO. 1. półpasożyt drzew. 2.kłamstwo. 3.rozejm. 4.Marceli, lekarz i fizjolog (1847-1901). 5.wędlina produkowana od wieków na Litwie. 6.żabka drzewna. 7.szef oddziału szpitalnego. 13.dobre maniery, grzeczność w Islamie. 15. środek czyszczący. 16. stopień oficerski u Kozaków zaporoskich. 18.mieszanie się. 19.sanocka fabryka. 21.pozdrowienie myśliwego. 25.nieużytek. 26.stresowy hormon. 28.nowicjusz na scenie. 30.jadłowstręt psychiczny. 32.komfortowy samochód amerykański. 36.duma jelenia. 39.skrajna bieda. 41.rywal Lenora. 42.średniowieczna mobilizacja.

Rozwiązanie krzyżówki prosimy przysłać na adres: **Gabinet Marszałka Województwa, Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego, 25-516 Kielce, aleja IX Wieków Kielc 3**, z dopiskiem **„Nasz Region"**. Czekamy do 15 listopada br. Wśród autorów prawidłowych rozwiązań wyłonimy zwycięzców, którzy otrzymają nagrody rzeczowe! Miło nam poinformować, że upominki za prawidłowe rozwiązanie krzyżówki zamieszczonej w poprzednim wydaniu „Naszego Regionu" otrzymują panie **Michalina Czarnecka Bąk i Halina Duda**. Prosimy o kontakt: 41 342 10 69.

Krzyżówkę przygotował Robert Siwiec

Co to za miejsce? Konkurs

Gdzie możemy ujrzeć taki widok szybując nad Świętokrzyskiem? Odpowiedzi prosimy nadsyłać na adres: Gabinet Marszałka Województwa, Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego, 25-516 Kielce, aleja IX Wieków Kielc 3, z dopiskiem „Nasz Region". Czekamy do 15 listopada br. Wśród autorów poprawnych odpowiedzi wyłonimy zwycięzcę. Nagrodę za odpowiedź dotyczącą fotografii opublikowanej w poprzednim wydaniu „Naszego Regionu" otrzymuje pan Jerzy Szczypiorski. Prosimy kontakt z redakcją. Na zdjęciu znajdował się park zdrojowy w Busku-Zdroju.

Podpatrzone

Niech się mury pną do góry! W maju 2022 roku w Pacanowie zostanie oddany do użytku Park Edukacyjny „Akademia Bajki".

Targi Seniora w Kielcach swoją obecnością uświetniła znana z serialu „M jak miłość" Teresa Lipowska.

Wydawca: Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego, 25-516 Kielce, aleja IX Wieków Kielc 3

Redakcja: Gabinet Marszałka Województwa, Oddział Informacji, Telewizji i Wydawnictw
tel. 41 342-10-69
www.swietokrzyskie.pro, email: nasz.region@sejmik.kielce.pl
Sekretarz redakcji: Robert Siwiec

Klauzula informacyjna dot. krzyżówki i konkursu fotograficznego w czasopiśmie „Nasz Region"

Zgodnie z art. 13 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych), dalej RODO informujemy, że:

1. Administratorem Pani/Pana danych osobowych jest Marszałek Województwa Świętokrzyskiego z siedzibą w Kielcach, 25-516 Kielce, al. IX Wieków Kielc 3.
2. Dane kontaktowe inspektora ochrony danych: tel. 41 342-14-87, e- mail: iod@sejmik.kielce.pl
3. Przetwarzanie Pani/Pana danych osobowych (imię, nazwisko, nr telefonu, adres) prowadzone jest w celu wyłonienia zwycięzcy krzyżówki oraz konkursu fotograficznego i wręczenia jej nagrody. Podstawą prawną przetwarzania jest art. 6 pkt 1 lit. a. RODO. Dane zwycięzcy (imię i nazwisko) będą opublikowane w „Naszym Regionie" wydawanym w formie papierowej i elektronicznej (na stronie internetowej UMWS).
4. Odbiorcami Pani/Pana danych osobowych będą podmioty, którym Administrator powierzył przetwarzanie danych osobowych (podmioty przetwarzające), członkowie komisji konkursowej, osoby realizujące konkurs, inne podmioty upoważnione do dostępu do danych na podstawie przepisów prawa.
5. Pani/Pana dane będą przetwarzane przez okres trwania Konkursu, a następnie przez czas zgodny z obowiązującymi przepisami prawa. Dane osobowe osób, które wzięły udział w konkursie i nie zostały zwycięzcami zostaną trwale usunięte.
7. Posiada Pani/Pan prawo do żądania dostępu do swoich danych osobowych, ich sprostowania, usunięcia jeżeli są niezgodne ze stanem rzeczywistym lub ograniczenia przetwarzania.
8. Pani/Pana dane nie będą przetwarzane w sposób zautomatyzowany. Dane osobowe nie będą profilowane.
9. Posiada Pani/Pan prawo do cofnięcia zgody na przetwarzanie danych osobowych w dowolnym momencie. Cofnięcie zgody nie ma wpływu na zgodność z prawem przetwarzania, którego dokonano na podstawie zgody przed jej cofnięciem.
10. Posiada Pani/Pan prawo wniesienia skargi do organu nadzorczego zajmującego się ochroną danych osobowych gdy uzna Pani/Pan, iż przetwarzanie danych narusza przepisy RODO.
11. Podanie danych osobowych jest warunkiem umownym, jednakże niezbędne w celu uczestnictwa w konkursie.